

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
SOCIALVÅRD

FATTIGVÅRDEN

1952

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1954

INLEDNING

TILL

Fattigvården / Kungl. Socialstyrelsen = [Public assistance] / [Social Welfare Board]. – Stockholm, 1920-1958. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1918-1956.

År 1918-1935, år 1920-1937 utgiven av Statistiska centralbyrån. 1918-1949 med innehållsförteckning och sammanfattning på franska. 1950-1960 med innehållsförteckning och sammanfattning på engelska.

År 1935-1949 med parallelltitel på franska: Assistance publique.

År 1950-1956 med parallelltitel på engelska: Public assistance.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. U, Kommunernas fattigvård och finanser. – Stockholm, 1877-1920.

Täckningsår: 1874-1917

Efterföljare:

Socialhjälpen / Kungl. Socialstyrelsen = [Social assistance] / [Social Welfare Board]. – Stockholm, 1959-1962. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1957-1960

Socialvården / Statistiska centralbyrån = Social welfare statistics / National Central Bureau of Statistics. – Stockholm, 1963-1983. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1961-1981

Fattigvården 1952.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån 2012.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK
SOCIALVÅRD

FATTIGVÅRDEN

1952

KUNGL. SOCIALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1954

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN
SOCIAL WELFARE

PUBLIC ASSISTANCE

1952

SOCIAL WELFARE BOARD

STOCKHOLM 1954

KUNGL. BOKTRYCKERIET P. A. NORSTEDT & SÖNER

FÖRORD

Socialstyrelsen får härmed framlägga berättelse angående kommunernas fattigvård under år 1952. I anslutning till berättelsen har intagits ett avsnitt om ålderdomshemmen under samma år.

Den närmaste ledningen av fattigvårdsstatistiken har handhavts av förste aktuarien *Gustaf Holmstedt*, under vilkens överinseende berättelsen utarbetats av aktuarien *Thore Grönqvist*.

Stockholm i mars 1954.

ERNST BEXELIUS

ERLAND v. HOFSTEN

Innehållsförteckning		Contents	
<i>Text</i>	<i>Sid.</i>	<i>Text</i>	<i>Page</i>
Sammanfattning på engelska	7	Summary in English	7
I. Primärmaterialet och bearbetningen	9	I. <i>Primary material and the method of presenting it</i>	9
Principerna för redovisningen	9	Principles for the report	9
Bearbetningen av materialet	9	The revision of the material	9
II. Antal understödsfall och dessas fördelning på olika familjetyper	10	II. <i>Number of cases of relief and their distribution among different family types</i>	10
Antal familjer med understöd av fattigvårdsstyrelserna	10	Number of families aided by the Public Assistance Boards	10
Antal understödda familjer, fördelade efter familjetyper	11	Number of aided families divided in family types	11
Antal understödda familjer, fördelade efter barnantal	12	Number of aided families divided according to number of children	12
Understödsfallens fördelning efter huvudpersonens ålder	14	The distribution of the cases of relief according to the age of the principal person	14
III. Understödstagarnas antal och andel av befolkningen	16	III. <i>Number of the receivers of relief as compared to the population</i>	16
Antal personer med understöd av fattigvårdsstyrelserna	16	Number of persons aided by the Public Assistance Boards	16
Understödstagarnas fördelning på barn och äldre samt efter civilstånd	16	The distribution of the receivers of relief between children and grown-ups and according to civil status	16
Antal understödstagare i förhållande till folkmängden	18	Number of cases of relief as compared to the population	18
Fattigvårdssamhällellens fördelning efter understödsfrekvensen	19	The distribution of the public assistance communities according to the frequency of Public Assistance	19
IV. Understödstagare med tilläggs-pension m. m. samt understödda barn med barnbidrag eller bidragsförskott	21	IV. <i>Receivers of relief with supplementary pension, and children aided with child allowance or maintenance advances</i>	21
Antal understödstagare med tilläggs-pension m. m. tillägg till folkpension	21	Number of receivers of relief with supplementary old-age pension and other additions to the pension	21
Antal understödsfall med särskilt barnbidrag eller bidragsförskott	22	Number of cases with special child allowances or maintenance advances	22
V. Fördelningen av understödsfallen efter understödets beskaffenhet	24	V. <i>Distribution of the cases of relief according to the character of the relief</i>	24
Fattigvårdens huvudformer	24	The main forms of Public Assistance	24
Förekomsten av hemunderstöd	25	The frequency of domestic relief	25
Förekomsten av vård på sjukvårdsanstalt	27	The frequency of medical care at hospitals	27
Förekomsten av »annan hjälp»	27	The frequency of »other forms of relief»	27
VI. Hemunderstöd	28	VI. <i>Domestic relief</i>	28
Antal understödsfall m. m.	28	Number of receivers of relief, etc.	28
Understödet varaktighet	29	The duration of the relief	29
Understödet värde	32	The value of the relief	32
VII. Vård på sjukvårdsanstalt	34	VII. <i>Medical care at a hospital</i>	34
Antal vårdtagare m. m.	34	Number of receivers of relief, etc.	34
Antal vård dagar och vårdens värde	35	Number of days and the value of the care	35

VIII. »Annan hjälp»	37
Antal understödsfall m. m.	37
Understödet värde	37
IX. Understödet rättsliga form och totala värde	38
Understödsfallens fördelning efter understödets rättsliga form	40
Understödet totala värde	41
X. Ålderdomshemmen under år 1952	42
Antal ålderdomshem och platsantalet	42
Hemmens ålder	44
Förekomsten av specialavdelningar	46
Hemmens storlek	47
Antal vårdtagare och beläggningen på ålderdomshemmen	48
Möjligheter till radiolyssning	49

Tabeller

Tab. 1. Antal understödsfall med fördelning efter familjetyp samt antal understödstagare fördelade på vuxna män, kvinnor samt barn, länsvis	50
2. Antal understödstagare med tilläggs-pension, antal barn i understödda familjer med särskilt barnbidrag eller bidragsförskott samt understödsfallens fördelning med avseende på understödets rättsliga form, länsvis	52

VIII. »Other forms of relief»	37
Number of cases of relief, etc.	37
The value of the relief	37
IX. Legal form and the total value of the relief	38
The distribution of the cases of relief according to the legal form of the relief	40
The total value of the relief	41
X. Homes for the Aged in 1952.	42
Number and capacity of the homes	42
Age of the homes	44
Special departments	46
Size of the Homes	47
Number of residents	48
Number of wireless sets	49

Tables

Table 1. Number of cases of relief distributed according to family type and number of cases, as divided between men, women, and children in each district	50
2. Number of receivers of relief with supplementary pension, number of children in the families aided with special child allowances or maintenance advances, and the distribution of the cases of relief in each district in regard to the legal form of the relief	52

Summary

As reported to the Social Welfare Board from the Public Assistance Boards there were about 152 400 families who received relief in 1952, and including all family members the number of aided persons was about 298 100.

In relation to 1951 these figures are almost unchanged in the rural areas, but increased in the cities by a little more than 4 600 to about 81 900.

In respect to the distribution of the relief there are no great changes among the different types of families since 1951. The number of single men has increased by 8 %, single women with children 1 % and those without 3 %. Married couples with children, have decreased by about 2 %, while those without children have increased by about 4 %.

As for the number of receivers of relief the changes are just as small. The number of women has increased by 2 % and men by 3 %, while the number of children under 16 years is unchanged.

The difference in the distribution of family types between rural and urban districts is rather small and is due to the fact that the cities have more single women and fewer married among their receivers of relief. The group »families with children» in the whole country constituted 29 %. Most of them belonged to the family type »married couples with children» which comprised 19 % of all the cases of relief.

About 20 % of the aided families had 1 or 2 children, and about 10 % had 3 or more children. Among the married couples, 36 % had 1 or 2 children and 23 %, 3 or more children.

In the report those cared for in the Homes for the Aged are *not* included, as the statistics since 1949 only comprise receivers of relief who got home relief, medical care or some other relief from the Public Assistance Boards. Therefore the total number of families, or persons aided by Public Assistance was somewhat larger than the figures mentioned above. A special publication about the Homes for the Aged and their residents in 1950 has been published by the Social Welfare Board. (Ålderdöms hemmen och deras vårdtagare år 1950). Chapter X in the following

publication presents some figures about the Homes for the Aged in 1952.

Of all the aided persons, 32 % were children. The relative number of children receiving aid has been proportionately the same since 1951.

The number of persons aided by Public Assistance in the forms mentioned above was only 4.2 % of the whole population of the country. The corresponding figure for the rural areas was 3.7 %, and, for the cities, 4.7 %. During the 1940s the relative number of cases of relief decreased by about 50 %. Thus in 1940 the corresponding figure was 8.4 %. The relative number has decreased more in the rural areas (from 7.9 to 3.7 %) than in the cities (from 9.1 to 4.7 %). See the diagram on page 19.

The frequency of relief varied greatly in different parts of the country. Thus the number of aided persons, in percentage of the whole population, was lowest in the South of Sweden, about 2 à 3 %. The frequency increases the further north you get, and is greatest in the far North (8.5 %).

Of the large cities, Stockholm had the greatest percentage of relief (6.0 %).

The most common form of relief granted by Public Assistance is domestic relief, which constituted about 113 900 or 75 % of all cases reported in 1952. The number of families granted domiciliary assistance increased from 1951 by more than 5 000 or 5 %.

The distribution according to family type of families granted domestic relief, differs from the corresponding families of all those aided by Public Assistance, especially in the fact that there are relatively fewer single men without children among those who have received domestic relief.

The total number of persons who received domestic relief was 237 600. The cases of relief are of two main types, those alleviating permanent distress and those alleviating temporary. The permanent cases of relief constituted more than $\frac{1}{3}$ of all cases. The average number of months for the relief was 5.9 for all cases.

In 1952 Public Assistance Boards paid 70.5 mill. Sw. crowns (altogether) for domestic relief, which is 10.0 mill. crowns or 16.5 % more than in

1951. The average value of this relief was 105 crowns a month; in 1951 it was 94 crowns. In the rural areas the average domestic relief was 70 crowns and in the cities it was 137 crowns.

The number of persons for whom the Public Assistance Boards paid a longer or shorter stay at a hospital, constituted 41 775, 52 % of whom were men, 43 % women, and 6 % children. This means an increase since 1951 of 1 080 persons (about 3 %). The total value of the medical care granted receivers of relief was 22.5 mill. crowns; in 1951 it was 18.3 mill. crowns. The costs are generally counted on the basis of the small fees which the Public Assistance Boards pay to the municipal hospital and other public medical institutions.

The average stay for those granted hospital care was 155 days (198 in the rural areas and 109 in the cities). About $\frac{1}{3}$ had spent the whole year at a hospital, while more than half had spent less than three months there.

In 1952, 32 100 cases had received »other relief» (boarding out, equipment for going to a hospital, fares etc.) In 1951 the corresponding figure was 31 300. The value of this relief amounted to a total of 6.1 mill. crowns (5.6 mill. crowns in 1951).

The whole value of the sum that the Public Assistance Boards have paid in domestic relief, medical care or some other form of relief in 1952, was 99.1 mill. crowns or 14.7 mill. crowns (17 %) more than in 1951.

As of 1949, care at Home for the Aged is no longer included in the report, as only a very few of the residents in such homes can be regarded as receivers of relief. An old-age pensioner whose old-age pension is sufficient to pay for his or her stay in a Home, is no longer considered as receiving relief, even if the municipi-

ality exacts a higher fee from the pensioner who is not entirely dependent upon his old-age pension.

On December 31, 1952, there were 1 364 Homes for the Aged in use in Sweden (1 196 in the rural areas and 168 in the cities). These homes together had room for 36 483 residents. 92 % of these residents stayed in Homes for the Aged proper; the remaining 8 % belonged to departments for the mentally deranged and for chronic invalids, which were administered in connection with the Homes for the Aged proper. The amount of accommodation in these special departments has decreased during the past few years and in 1950 13 % belonged to these special departments.

Most of the homes are quite small. 64 % have a maximum of 20 places and 89 % of 40 places, and half of the total number of places are to be found in homes with a maximum of 30 places. About 85 % of the places in the Homes for the Aged proper were occupied. There was a somewhat higher percentage in the special departments (98 and 95 % respectively in the departments for the mentally deranged and for chronic invalids). The small homes as a rule have a lower percentage of number of places occupied than the large.

The total number of days of care in the various types of institutions during 1952 were 11.5 mill., which means that there were about 31 500 residents daily in the Homes for the Aged.

Wireless sets are installed in all but 20 of the Homes for the Aged. 1.5 % have private sets in only a few of the rooms and 20 % of the homes have a central-radio. In this respect there is a great difference between the rural areas (where 16 % of the homes have a central-radio) and the cities (54 %).

I. Primärmaterialet och bearbetningen

Principerna för redovisningen. Fattigvårdsstatistiken har tidigare omfattat alla familjer (och personer), som under redogörelseåret fått understöd av fattigvårdsstyrelserna enligt fattigvårdslagen, enligt lagen om kommunala pensionstillskott m. m. eller ur fond eller donation under fattigvårdsstyrelsernas förvaltning. Fr. o. m. 1949 ingår inte längre vård på fattigvårdsanstalt i redovisningen; endast en mindre del av vårdtagarna på dessa anstalter kan nämligen betraktas som understödstagare. En folkpensionär som med sin folkpension betalar för sig på ålderdomshem, anses nämligen inte vara understödstagare, även om kommunen tar ut högre avgift av den pensionär som har tillgångar utöver folkpensionen. Statistiken omfattar såfunda numera endast sådana understödstagare som åtnjutit hemunderstöd, vård på sjukvårdsanstalt samt annan av fattigvårdsstyrelsen lämnad hjälp. Samtidigt med denna omläggning har emellertid socialstyrelsen igångsatt en separat statistik över ålderdomshemmen och deras vårdtagare, vars resultat redovisas i annat sammanhang.¹

Statistiken grundar sig på uppgifter ur det socialregister som enligt lagen den 20 mars 1936 (SFS 1936:56) skall föras i varje kommun. De principer som gäller för redovisningen till fattigvårdsstatistiken är också desamma, som ligger till grund för socialregistrets förande. Vid redovisningen av understödstagarna och av dem uppburna understöd

utgör familjen i fattigvårdsrättslig mening enhet. Familjen omfattar enligt fattigvårdslagen huvudpersonen (som kan vara man eller kvinna) samt de personer som härleder sin hemortsrätt från honom eller henne, dvs. hustru samt barn och adoptivbarn under 16 år. Barn, som fyllt 16 år och som enligt lagen är självständiga hemortsrättsledare, redovisas för sig, dock endast om de erhållit för dem själva avsedd hjälp. Vare sig familjen i dess helhet eller endast hemortsrättsledaren själv eller i förekommande fall endast hustrun eller de minderåriga barnen blivit delaktiga understöden, redovisas dessa familjevis. Ifråga om personlig vård, som meddelats någon av familjemedlemmarna på sjukvårdsanstalt, lämnas dock i varje särskilt fall uppgift om antalet personer, som åtnjutit dylik vård, med fördelning på vuxna män och kvinnor samt barn.

De redovisade understödsfallen hänförs till endera av följande sju familjetyper: 1) ensam man utan barn, 2) ensam man med barn, 3) ensam kvinna utan barn, 4) ensam kvinna med barn, 5) gift par (eller samboende) utan barn, 6) gift par (eller samboende) med barn samt 7) ensamma barn. För familjer med barn uppges i varje särskilt fall antalet hemmavarande eller på fattigvårdens bekostnad utom hemmet vårdade minderåriga barn. Dessutom lämnas uppgift om de av familjens barn under 16 år som omhändertagits av barnavårdsnämnd.

¹ Se Ålderdomshemmen och deras vårdtagare år 1950 (Sveriges officiella statistik) samt artiklar i Sociala Meddelanden 1953, nr 4 och 1954, nr 3.

Bearbetningen av materialet. Bearbetningen har bedrivits i två etapper. Efter

erforderlig granskning och komplettering av primärmaterialen har vissa av uppgifterna för varje kommun hopsummerats. Dessa kommunsummeringar ligger till grund för tabellbilagan till denna berättelse.

En andra etapp har utgjorts av en stickprovsundersökning, omfattande vart femte av de redovisade understödsfallen. För denna bearbetning har använts hålkortsmetoden. Huvudresultaten meddelas i form av de texttabeller som ingår i den följande berättelsen.

Urvalets representativitet bestyrks i flera sammanhang i det följande. Relativa tal och medeltal kan sålunda vid en jämförelse konstateras vara i det närmaste lika i stickprovsundersökningens tabeller och i de som grundar sig på hela materialet. I de tabeller vari huvudsummorna återgetts i absoluta tal har samtliga därpå beräknade procenttal i fördelningen angetts; sålunda även i de fall då de bygger på en mycket liten

frekvens. Vissa tabeller, som grundats på femtedelsurvalet, består emellertid uteslutande av relativa tal. För att kunna bedöma på hur stor frekvens procenttalet bygger, har detta satts inom parentes i de fall då absoluta talet är mellan 50 och 100. En punkt utvisar, att det absoluta talet understiger 50.

De uppgifter som grundas på hela materialet återges i tabellbilagan länsvis med fördelning på landsbygd och städer, varjämte särskilda uppgifter lämnas för de större städerna. I själva berättelsen framträder i stället de regionala och lokala olikheterna genom materialets uppdelning på olika s. k. riksområden. Sistnämnda fördelningsgrund har emellertid i allmänhet kommit till användning blott i de sammanställningar som fotats på det totala undersökningsmaterialet. Indelningen i riksområden överensstämmer med motsvarande indelning i folkräkningarna.

II. Antal understödsfall och dessas fördelning på olika familjetyper

Antal familjer med understöd av fattigvårdsstyrelserna. Antal familjer, som erhållit *hemunderstöd, vård på sjukvårdsanstalt* eller *annan hjälp* under 1952, redovisas i tab. 1 i tabellbilagan (sid. 52), fördelade på olika familjetyper, dels länsvis, dels i de större städerna. Antal understödda familjer inom dessa hjälpsformer uppgick i runt tal till 152 400; dessa fördelade sig på landsbygd och städer samt efter familjetyper på sätt som framgår av tablan överst på nästa sida.

Enär statistiken numera, som tidigare nämnts, icke omfattar de understödsfall som enbart erhållit vård på ålderdomshem, är hela antalet av fattigvården un-

derstödda familjer något större än vad som framgår av de här redovisade talen. De på ålderdomshem vårdade understödstagarna torde emellertid under 1952 endast ha uppgått till något tusental i hela riket.

Sedan 1951 har antalet familjer, som erhållit hjälp i någon av ovannämnda tre former, ökat med ca 3 %. Ökningen i antalet understödsfall i städerna utgör 6 %, medan på landsbygden antalet varit ungefär oförändrat. En familjetyper, nämligen gruppen »ensamma barn», har visat en kraftig minskning (12 %). I städerna var denna minskning 30 %, medan på landsbygden denna grupp ökat med 15 %. För de övriga grupperna har

	Eensamma män		Eensamma kvinnor		Giftna par el. samboende		Eensamma barn	Samtliga familjer
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn		
<i>Landsbygd</i>								
Antal understödsfall	17 762	409	22 982	4 999	11 149	13 185	94	70 580
Ökning el. minskn. sedan 1951	+ 450	- 3	+ 395	- 42	+ 92	- 858	+ 12	+ 46
D:o i %	+ 2,6	- 0,7	+ 1,7	- 0,8	+ 0,8	- 6,1	+ 14,6	+ 0,1
<i>Städer</i>								
Antal understödsfall	21 285	420	24 722	9 539	9 609	16 398	85	81 858
Ökning el. minskn. sedan 1951	+ 2 281	+ 106	+ 1 133	+ 239	+ 638	+ 245	- 37	+ 4 605
D:o i %	+ 12,0	+ 33,8	+ 4,8	+ 2,6	+ 7,1	+ 1,5	- 30,3	+ 6,0
<i>Hela riket</i>								
Antal understödsfall	39 047	829	47 704	14 338	20 758	29 583	179	152 438
Ökning el. minskn. sedan 1951	+ 2 731	+ 103	+ 1 528	+ 197	+ 730	- 613	- 25	+ 4 651
D:o i %	+ 7,5	+ 14,2	+ 3,3	+ 1,4	+ 3,6	- 2,0	- 12,3	+ 3,1

inga större förändringar inträffat med undantag för eensamma män med barn som ökat med 14 % sedan 1951.

Antalet understödsfall på landsbygden inom olika riksområden samt i städer av olika storlek framgår av tab. A, som även visar de absoluta och relativa förändringarna sedan 1951. Hela denna ökning hänförs till städerna.

På landsbygden har antalet understödsfall minskat i Övre Norrland. Vad städerna beträffar var ökningen kraftigast i Malmö (12 %) medan Göteborg ökat 8 och Stockholm 4 %.

Antal understödda familjer, fördelade efter familjetyper. Understödsfallens fördelning på familjetyper framgår av tab. B, som bygger på stickprovsundersökningen. Ensamstående kvinnor omfattade totalt 41 % av samtliga understödda familjer samt äkta makar 33 %, vilket i stort sett är samma fördelning som föregående år.

Skillnaderna i fördelningen på familjetyper är rätt små mellan landsbygd och städer och består i att städerna har fler eensamma kvinnor bland understödstagarna men färre giftna par.

Tab. A. Antal understödsfall i olika riksområden år 1952

Riksområde	Antal understödsfall	Ökning (+) eller minskning (-) sedan 1951	
		Antal	%
<i>Landsbygd</i>	70 580	+ 46	+ 0,1
Mälardalen	13 637	+ 192	+ 1,4
Östra Götaland	10 531	+ 274	+ 2,7
Skåne, Blekinge och Halland	8 437	+ 28	+ 0,3
Bohuslän och Vänerlän	10 455	+ 335	+ 3,3
Dalarna och Nedre Norrland	18 607	+ 88	+ 0,5
Övre Norrland	8 913	- 871	- 8,9
<i>Städer</i>	81 858	+ 4 605	+ 6,0
Stockholm	24 848	+ 1 029	+ 4,3
Göteborg	9 509	+ 708	+ 8,0
Malmö	4 733	+ 496	+ 11,7
Övriga städer över 30 000 inv.	16 859	+ 1 045	+ 6,6
Städer under 30 000 inv.	25 909	+ 1 327	+ 5,4
<i>Hela riket</i>	152 438	+ 4 651	+ 3,1

Tab. B. Understödsfallens fördelning på olika familjetyper bland tilläggs pensionärer och övriga understödstagare

Representativa undersökningen

	Antal understödsfall (¹ / ₆)	därav, i %, tillhörande familjetypen						
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		ensamma barn
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
1. Understödsstagare med tilläggs pension								
Landsbygd	4 703	31,6	0,3	40,3	2,4	17,6	7,8	—
Städer	5 089	26,5	0,2	46,8	1,8	18,8	5,9	—
Hela riket	9 792	29,0	0,2	43,7	2,1	18,2	6,8	—
2. Övriga understödstagare								
Landsbygd	9 414	23,1	0,7	28,0	9,7	14,1	24,2	0,2
Städer	11 322	25,8	0,7	23,2	15,4	9,0	25,8	0,1
Hela riket	20 736	24,6	0,7	25,3	12,8	11,3	25,1	0,2
3. Samtliga understödstagare								
Landsbygd	14 117	26,0	0,6	32,1	7,3	15,2	18,7	0,1
Städer	16 411	26,0	0,5	30,5	11,2	12,0	19,7	0,1
Hela riket	30 528	26,0	0,6	31,2	9,4	13,5	19,2	0,1

Andelen familjer med barn (inräknat ensamma barn) uppgick i hela riket till 29 %, vilket jämfört med 1951 innebär en minskning med två enheter. Den var större i städerna (32 %) än i landskommunerna (27 %). De flesta barnfamiljerna tillhörde familjetypen gifta par med barn, som år 1952 omfattade 19 % av samtliga understödsfall, vilket är två procent lägre än föregående år.

Understödsdagarna har i det följande fördelats på folkpensionärer med inkomstprövade tillägg till folkpensionen (i det följande kallade tilläggs pensionärer) och övriga understödstagare. Sådana inkomstprövade tillägg kan vara tilläggs pension, bostadstillägg, särskilt bostadstillägg, hustrutillägg eller änke pension. Bland tilläggs pensionärerna omfattade de barnlösa familjetyperna 91 % och bland övriga understödstagare 61 % av understödsfallen.

Sedan föregående år har inga förändringar i fördelningen mellan barnfamiljer och övriga kunnat konstateras.

Antalet understödsfall, där huvudmannen åtnjutit tilläggs pension och övriga understödda familjer framgår av nedanstående tablå, som också visar fördelningen på landsbygd och städer.

	Antal understödsfall	Ökning (+) el. minskning (-) sedan 1951	antal	%
1. Understödsdagare med tilläggs pension				
Landsbygd	23 515	- 1 595	-6,4	
Städer	25 445	+ 1 540	+6,4	
Hela riket	48 960	- 55	-0,1	
2. Övriga understödstagare				
Landsbygd	47 070	+ 1 690	+3,7	
Städer	56 610	+ 3 235	+6,1	
Hela riket	103 680	+ 4 925	+3,0	

Antal understödda familjer, fördelade efter barnantal. Hur de understödda familjerna fördelar sig efter barnantal framgår av tab. C, som grundar sig på stickprovsundersökningen. Vid grupperingen av familjerna efter barnantal har medräknats samtliga redovisade barn under 16 år, såväl hemmavarande eller på fattig-

Tab. C. Antal fattigvårdsunderstödda familjer inom olika familjetyper, fördelade efter barnantal
Representativa undersökningen

Familjetyper	Understödstagare med tilläggspension			Övriga understödstagare			Samtliga understödstagare		
	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket
<i>Ensamma män</i>									
Antal understödsfall (1/3)	1 500	1 358	2 858	2 246	2 997	5 243	3 746	4 355	8 101
Därav, i %, med 0 barn	99,0	99,4	99,2	97,1	97,5	97,3	97,8	98,1	98,0
1—2 »	0,7	0,5	0,6	2,3	2,1	2,2	1,7	1,6	1,6
3 el. fl. »	0,3	0,1	0,2	0,6	0,4	0,5	0,5	0,3	0,4
<i>Ensamma kvinnor</i>									
Antal understödsfall (1/3)	2 008	2 472	4 480	3 550	4 368	7 918	5 558	6 840	12 398
Därav, i %, med 0 barn	94,5	96,3	95,5	74,2	60,0	66,4	81,5	73,2	76,9
1—2 »	4,0	3,0	3,4	20,1	31,9	26,6	14,3	21,4	18,2
3 el. fl. »	1,5	0,7	1,1	5,7	8,1	7,0	4,2	5,4	4,9
<i>Gifta par el. samboende</i>									
Antal understödsfall (1/3)	1 195	1 259	2 454	3 599	3 940	7 539	4 794	5 199	9 993
Därav, i %, med 0 barn	69,4	75,9	72,7	36,8	25,7	31,0	44,9	37,9	41,3
1—2 »	20,1	17,4	18,7	34,8	47,4	41,4	31,2	40,1	35,8
3 el. fl. »	10,5	6,7	8,6	28,4	26,9	27,6	23,9	22,0	22,9
<i>Ensamma barn</i>									
Antal understödsfall (1/3)	—	—	—	19	17	36	19	17	36
Därav, i %, med 1—2 barn	—	—	—	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
3 el. fl. »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Samtliga familjer</i>									
Antal understödsfall (1/3)	4 703	5 089	9 792	9 414	11 322	20 736	14 117	16 411	30 528
Därav, i %, med 0 barn	89,6	92,1	90,9	65,2	57,9	61,2	73,3	68,5	70,7
1—2 »	7,0	5,9	6,4	21,6	29,5	25,9	16,8	22,2	19,7
3 el. fl. »	3,4	2,0	2,7	13,2	12,6	12,9	9,9	9,3	9,6

vårdens bekostnad utom hemmet vårda-
de barn som av barnvårdsnämnderna
omhändertagna och i fosterhem, barn-
hem eller annan anstalt utackorderade
barn.

Av samtliga understödda familjer ha-
de närmare 20 % 1 eller 2 barn och ca
10 % 3 eller fler barn. Givetvis före-
kom barnen mest bland gifta par, av
vilka 36 % hade 1 eller 2 barn och 23 %
3 eller fler barn.

Bland tilläggspensionärerna hade
drygt 6 % av familjerna 1 eller 2 barn
och inemot 3 % fler barn.

Övriga understödstagare, som icke åt-
njutit tilläggspension, är betydligt of-

tare barnrika; 26 % av dessa familjer
hade 1 eller 2 barn och 13 % hade 3
eller fler barn. Av de äkta makarna
hade 41 % 1 eller 2 barn och 28 % 3
eller fler barn. Drygt 1/3 av de ensam-
ma kvinnorna hade minderåriga barn
att försörja, 27 % 1 eller 2 barn och
7 % 3 eller fler barn. Endast 3 % av
de ensamma männen hade minderåriga
barn.

Mellan landsbygd och städer förefinns
vissa skillnader. Så är t. ex. andelen un-
derstödda familjer utan barn större på
landsbygden än i städerna medan mot-
satsen är fallet för ett- och tvåbarnsfa-
miljerna.

Tab. D. Understödda försörjare i olika åldrar

Ålder	Antal understödsfall (1/5)			Ökning (+) el. minskning (-) i procent sedan 1951		
	Landsbygd	Städer	Hela riket	Landsbygd	Städer	Hela riket
—16 år	19	17	36	(- 38,7)	(- 22,7)	(- 32,1)
16—30 »	1 613	2 813	4 426	- 6,9	+ 1,1	- 2,0
30—40 »	1 904	3 120	5 024	- 1,8	+ 5,2	+ 2,4
40—50 »	2 274	2 807	5 081	+ 0,4	+ 9,5	+ 5,2
50—60 »	2 339	2 617	4 956	+ 0,0	+ 10,7	+ 5,4
60—67 »	1 890	2 213	4 103	+ 4,9	+ 9,3	+ 7,2
67— »	4 078	2 824	6 902	+ 2,2	+ 3,4	+ 2,7
Tillhopa	14 117	16 411	30 528	+ 0,1	+ 6,2	+ 3,3

Hela antalet barnfamiljer, som någon gång under år 1952 åtnjutit understöd av fattigvårdsstyrelserna, uppgick enligt nedanstående tablå till i runt tal 44 600. Antalet hemmavarande eller på fattigvårdens bekostnad utom hemmet vårdade barn i dessa familjer var drygt 96 000. De understödda barnfamiljerna resp. barnen fördelar sig på ett- och tvåbarnsfamiljer resp. flerbarnsfamiljer på följande sätt.

	Landsbygd	Städer	Hela riket	
			1952	1951
Antal barnfamiljer	18 800	25 800	44 600	45 700
Därav med				
1—2 barn	11 800	18 200	30 000	30 900
3 el. fl. barn	7 000	7 600	14 600	14 800
Antal barn	44 600	51 800	96 400	98 300
Därav i familjer med				
1—2 barn	16 700	25 100	41 800	42 500
3 el. fl. barn	27 900	26 700	54 600	55 800

Understödsfallens fördelning efter huvudpersonens ålder. För varje familj, som åtnjutit understöd, har huvudpersonens eller hemortsrättsledarens födelseår uppgivits. I tab. D lämnas en översikt över antalet understödda huvudpersoner i olika åldrar, samt de relativa förändringarna inom resp. åldersgrupper sedan 1951.

Under 1952 har antalet understödsfall minskat framförallt bland ensamma barn, en grupp som dock absolut sett är

mycket liten, samt bland övriga i åldern 16—30 år. I övriga åldersgrupper har däremot de understödda huvudpersonernas antal ökat, mest i gruppen 60—67 år med 7 %.

Den relativa åldersfördelningen bland tilläggs pensionärer och övriga understödstagare i landskommuner resp. städer framgår av tab. E.

I städerna är åldersgrupperna 16—30 och 30—40 år något talrikare företrädda än i landskommunerna, medan motsatsen är fallet med åldrarna över 57 år. I övrigt framträder inga större olikheter i ålderssammansättningen mellan land och stad.

Bland tilläggs pensionärerna är självfallet åldringarna starkt övertaliga. I drygt 44 % av samtliga understödsfall inom denna kategori av understödstagare var huvudpersonen 67 år och däröver och i nära 62 % av fallen över 60 år.

I tab. E redovisas åldersfördelningen inom olika familjetyper för tilläggs pensionärer och övriga understödstagare. Bland tilläggs pensionärerna märks särskilt den stora andelen åldringar (70 %) över 67 år bland de gifta par där båda makarna åtnjuter tilläggs pension. Bland makar, av vilka endera åtnjuter tilläggs pension, är däremot det övervägande

Tab. E. Antal understödsfall inom olika familjetyper fördelade i procent efter försörjarens ålder bland tilläggs pensionärer och övriga understödstagare år 1952

Representativa undersökningen 7

Ålder	Understödstagare med tilläggs- pension				Övriga understödstagare					Samt- liga under- stöds- fall	
	En- sam- ma män	En- sam- ma kvin- nor	Giftna par el. samboende		Samt- liga famil- jer	En- sam- ma män	En- sam- ma kvin- nor	Giftna par el. sam- bo- ende	En- sam- ma barn		Samt- liga famil- jer
			endera m. till- läggs- pen- sion	båda m. till- läggs- pen- sion							
<i>Landsbygd</i>											
Antal understödsfall (1/5)	1 500	2 008	760	435	4 703	2 246	3 550	3 599	19	9 414	14 117
Därav, i %, där för- sörjaren var i åldern											
—16 år	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	0,2	0,1
16—30 »	11,3	6,0	1,2	0,5	6,4	23,0	14,3	8,0	—	13,9	11,4
30—40 »	12,3	6,0	7,0	1,4	7,7	14,1	12,1	22,1	—	16,4	13,5
40—50 »	16,7	10,5	17,9	3,2	13,0	13,6	13,1	24,8	—	17,7	16,1
50—60 »	15,9	13,1	26,6	6,4	15,6	14,0	17,9	18,2	—	17,1	16,6
60—67 »	10,0	17,5	18,0	16,8	15,1	10,8	15,2	11,0	—	12,5	13,4
67— »	33,8	46,9	29,3	71,7	42,2	24,5	27,4	15,9	—	22,2	28,9
<i>Städer</i>											
Antal understödsfall (1/5)	1 358	2 472	653	606	5 089	2 997	4 368	3 940	17	11 322	16 411
Därav, i %, där för- sörjaren var i åldern											
—16 år	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	0,2	0,1
16—30 »	8,9	3,9	3,5	0,2	4,8	30,5	21,9	17,7	—	22,7	17,2
30—40 »	9,3	4,9	10,6	0,8	6,3	21,0	20,6	32,2	—	24,7	19,0
40—50 »	11,1	7,6	15,3	1,6	8,8	19,1	18,6	24,7	—	20,8	17,1
50—60 »	13,9	13,2	25,6	7,8	14,3	15,6	18,4	15,7	—	16,7	15,9
60—67 »	14,1	21,2	21,7	20,6	19,3	10,1	15,0	6,9	—	10,9	13,5
67— »	42,7	49,2	23,3	69,0	46,5	3,7	5,5	2,8	—	4,0	17,2
<i>Hela riket</i>											
Antal understödsfall (1/5)	2 858	4 480	1 413	1 041	9 792	5 243	7 918	7 539	36	20 736	30 528
Därav, i %, där för- sörjaren var i åldern											
—16 år	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	0,2	0,1
16—30 »	10,2	4,9	2,3	0,3	5,6	27,3	18,5	13,1	—	18,7	14,5
30—40 »	10,9	5,4	8,6	1,1	7,0	18,0	16,8	27,4	—	20,9	16,5
40—50 »	14,0	8,9	16,7	2,3	10,8	16,8	16,1	24,7	—	19,4	16,7
50—60 »	14,9	13,1	26,1	7,2	14,9	14,9	18,2	16,9	—	16,9	16,2
60—67 »	12,0	19,5	19,8	19,0	17,3	10,4	15,1	8,9	—	11,6	13,4
67— »	38,0	48,2	26,5	70,1	44,4	12,6	15,3	9,0	—	12,3	22,6

antalet (74 %) av huvudpersonerna under 67 år. De ensamma männen uppvisar en högre procent (62 %) invalider, dvs. tilläggs pensionärer under 67 år, än kvinnorna (52 %). Beträffande understödstagare, som inte åtnjuter tilläggspension, är bland ensamma män de yngsta åldrarna (under 30 år) starkare representerade än inom övriga hithö-

rande familjetyper. Ifråga om de giftna inom samma kategori av understödstagare, är de arbetsföra åldrarna relativt talrikare och de äldsta endast sparsamt företrädade i jämförelse med vad fallet är inom övriga familjetyper. De giftna männen var sålunda i ungefär 52 % av samtliga fall mellan 30 och 50 år samt i blott 9 % av fallen över 67 år.

III. Understödstagarnas antal och andel av befolkningen

Antal personer med understöd av fattigvårdsstyrelserna. Som understödda personer eller understödstagare betecknas i det följande samtliga familjemedlemmar i de familjer som erhållit understöd av fattigvården. Detta sker oavsett om familjen som helhet eller endast någon eller några av dess medlemmar kommit i åtnjutande av hjälp eller vård.

Antalet understödstagare uppgick under år 1952 i runt tal till 298 000. De fördelade sig på landsbygd och städer samt på män, kvinnor och barn under 16 år i enlighet med följande tablå, som även redovisar förändringen i antalet understödstagare sedan föregående år.

Sedan 1951 har antalet understödstagare ökat med drygt 5 000 (1,7 %). Denna ökning faller helt på städerna; landsbygden däremot uppvisar en minskning med ca 2 %. Antalet män har ökat mer (3,4 %) än antalet kvinnor (1,7 %), medan antalet barn varit i det närmaste oförändrat.

Antalet understödstagare inom olika län samt i de större städerna framgår

av tab. 1 i tabellbilagan (sid. 52). I tab. F lämnas på grundval av dessa siffror en översikt av förändringarna i understödstagarnas antal i olika riksområden. Tabellen utvisar väsentligen samma utveckling sedan 1951 som tab. A.

Understödstagarnas fördelning på barn och äldre samt efter civilstånd. En belysning av understödstagarnas fördelning på barn (under 16 år) och äldre samt på civilstånd lämnas i tab. G. Fördelningen av de vuxna understödstagarna efter civilstånd grundar sig på grupperingen av understödsfallen efter familjetyper. Ensamstående vuxna män och kvinnor har hänförs till grupperna ej gifta män resp. kvinnor samt gifta par (eller samboende) till gifta män resp. kvinnor. I stort sett torde detta motsvara den verkliga fördelningen av understödstagarna efter civilstånd.

Beträffande de vuxnas andel av samtliga understödda personer finner man av tab. G genomgående ett överskott av kvinnor, särskilt i städerna. De vuxna

	Antal vuxna personer			Antal redovisade barn	Samtliga understödstagare
	Män	Kvinnor	Tillhopa		
<i>Landsbygd</i>					
Antal understödstagare	42 505	52 315	94 820	43 859	138 679
Ökning el. minskning sedan 1951 . . .	- 319	- 413	- 732	- 1 946	- 2 678
D:o i %	- 0,7	- 0,8	- 0,8	- 4,2	- 1,9
<i>Städer</i>					
Antal understödstagare	47 712	60 068	107 780	51 639	159 419
Ökning el. minskning sedan 1951 . . .	+ 3 270	+ 2 255	+ 5 525	+ 2 164	+ 7 689
D:o i %	+ 7,4	+ 3,9	+ 5,4	+ 4,4	+ 5,1
<i>Hela riket</i>					
Antal understödstagare	90 217	112 383	202 600	95 498	298 098
Ökning el. minskning sedan 1951 . . .	+ 2 951	+ 1 842	+ 4 793	+ 218	+ 5 011
D:o i %	+ 3,4	+ 1,7	+ 2,4	+ 0,2	+ 1,7

Tab. F. Antal understödstagare i olika riksområden år 1952

Riksområde	Antal understödda personer	Ökning (+) eller minskning (-) sedan 1951	
		Antal	%
<i>Landsbygd</i>	138 679	- 2 678	- 1,9
Mälarlän	24 758	+ 52	+ 0,2
Östra Götaland	19 148	+ 272	- 1,4
Skåne, Blekinge och Halland	16 155	+ 547	+ 3,5
Bohuslän och Vänerlän	18 900	+ 524	+ 2,9
Dalarna och Nedre Norrland	36 503	- 915	- 2,4
Övre Norrland	23 220	- 3 158	- 12,0
<i>Städer</i>	159 419	+ 7 689	+ 5,1
Stockholm	45 200	- 1 375	+ 3,1
Göteborg	18 530	+ 1 392	+ 8,1
Malmö	10 583	+ 1 641	+ 18,4
Övriga städer över 30 000 inv.	34 075	+ 1 041	+ 3,2
Städer under 30 000 inv.	51 031	+ 2 240	+ 4,6
<i>Hela riket</i>	298 098	+ 5 011	+ 1,7

kvinnorna utgör sålunda i hela riket 37 %, under det att proportionen av män stannar vid 30 %. Störst är kvinnoöverskottet bland tilläggs pensionärerna; inom denna kategori utgjorde nämligen kvinnorna nära 50 % av samliga understödda personer, männen däremot 38 %.

Även med avseende på de vuxna understödstagarnas fördelning efter civilstånd råder olikheter mellan skilda kategorier av understödstagare. Därvid förtjänar särskilt framhållas det stora antalet ej gifta personer bland tilläggs pensionärerna, mest utpräglat bland kvinnorna i städerna. Andelen gifta personer visar däremot inga större olikheter mellan tilläggs pensionärer och övriga understödstagare.

Barnen utgör en avsevärd del av understödstagarna. Av samliga understödda personer var 32 % barn. Relativa antalet barn var minst bland tilläggs pensionärerna (13 %), medan bland övriga understödstagare (utan tilläggs pension) barnens relativa andel uppgick till 38 %.

Bland understödstagarna har endast

inräknats de minderåriga barn vilka vistats i hemmet eller på fattigvårdens bekostnad åtnjutit vård utom hemmet. Dessa utgjorde, som tidigare nämnts, inalles 95 500, varav i landskommunerna 43 900 och i städerna 51 600. I vissa fall hade emellertid de understödda familjerna dessutom barn, vilka omhändertagits av barnavårdsnämnd för skydds uppfostran eller samhällsvård och på barnavårdsnämnds bekostnad vårdades i fosterhem, barnhem eller på annan anstalt. Antalet dylika barn redovisas länsvis i tab. 1 i tabellbilagan. De utgjorde inalles 4 100, varav på landsbygden ungefär 1 100 och i städerna 3 000. Till sammans uppgick sålunda hela antalet minderåriga barn i de av fattigvården understödda familjerna till 99 583, därav 44 915 på landsbygden och 54 668 i städerna.

De barn i de av fattigvården understödda familjerna som omhändertagits av barnavårdsnämnderna utgjorde 4,1 % av familjernas hela barnantal. De var, relativt sett, mycket talrikare i städerna (5,5 %) än på landsbygden (2,4 %).

Tab. G. Understödsdagarnas fördelning på barn och äldre samt efter civilstånd
Representativa undersökningen

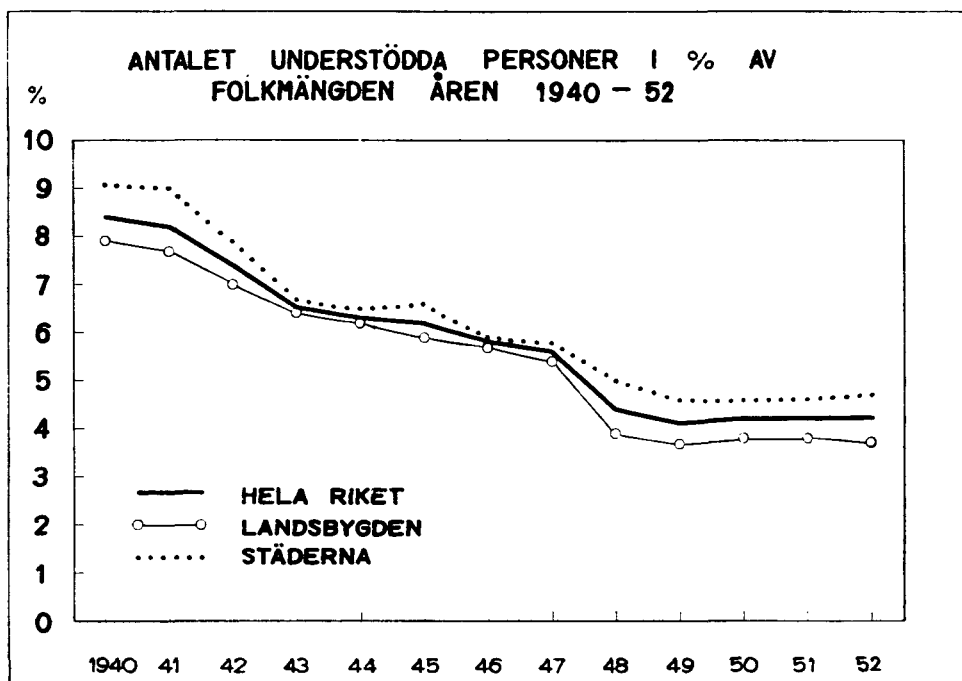
	Antal under- stöds- tagare (1,5)	därav, i %,						barn under 16 år
		vuxna män			vuxna kvinnor			
		ej gifta	gifta	samt- liga	ej gifta	gifta	samt- liga	
1. Understödsdagare med tilläggs pension								
Landsbygd	6 942	21,6	17,2	38,8	28,9	17,2	46,1	15,1
Städer	7 070	19,2	17,8	37,0	35,0	17,8	52,8	10,2
Hela riket	14 012	20,4	17,5	37,9	32,0	17,5	49,5	12,6
2. Övriga understödsdagare								
Landsbygd	20 873	10,8	17,2	28,0	17,0	17,2	34,2	37,8
Städer	24 891	12,1	15,8	27,9	17,6	15,8	33,4	38,7
Hela riket	45 764	11,4	16,5	27,9	17,3	16,5	33,8	38,3
3. Samtliga understödsdagare								
Landsbygd	27 815	13,5	17,2	30,7	20,0	17,2	37,2	32,1
Städer	31 961	13,6	16,3	29,9	21,4	16,3	37,7	32,4
Hela riket	59 776	13,6	16,7	30,3	20,7	16,7	37,4	32,3

Hela antalet barn, som var omhändertagna av barnavårdsnämnderna under år 1952, uppgick enligt uppgifter till barnavårdsstatistiken till drygt 33 400. varav ca 11 800 i landskommunerna och 21 600 i städerna. I relation härtill utgör de av barnavårdsnämnderna omhändertagna barnen i de fattigvårdsunderstödda familjerna år 1952 i hela riket 12,2 %, på landsbygden 8,9 % och i städerna 14,0 %.

Antal understödsdagare i förhållande till folkmängden. Understödsdagarna utgjorde i hela riket 4,2 % av folkmängden år 1952, i landskommunerna 3,7 % och i städerna 4,7 %. Sedan år 1940 har den relativa understödsfrekvensen nedgått till hälften, nämligen från 8,4 % till 4,2 %. Nedgången är något större ifråga om landskommunerna (från 7,9 till 3,7 %) än i städerna (från 9,1 till 4,7 %). Utvecklingen från 1940 till 1952 framgår i övrigt av omstående diagram.

Antalet understödda personer i rela-

Län	Lands- bygd	Stä- der	Hela riket
Stockholms stad	—	6,0	6,0
Stockholms län	4,1	4,1	4,1
Uppsala	3,4	4,2	3,8
Södermanlands	3,9	4,3	4,1
Östergötlands	3,8	4,5	4,2
därav Norrköpings stad	—	6,2	6,2
Jönköpings län	1,7	3,0	2,3
Kronobergs	2,4	3,2	2,6
Kalmar	3,6	3,4	3,5
Gotlands	3,2	6,2	3,9
Blekinge	6,2	4,6	5,6
Kristianstads	2,3	2,9	2,4
Malmöhus	2,2	4,9	3,9
därav Malmö stad . . .	—	5,4	5,4
Hallands län	1,3	3,1	2,0
Göteborgs o. Bohus . . .	2,2	5,0	4,3
därav Göteborgs stad . .	—	5,2	5,2
Älvsborgs län	2,1	4,2	2,9
Skaraborgs	2,1	4,3	2,7
Värmlands	3,9	5,0	4,3
Örebro	4,6	3,5	4,1
Västmanlands	4,0	3,6	3,8
Kopparbergs	3,9	3,4	3,8
Gävleborgs	5,5	3,7	4,9
Västernorrlands	6,1	5,3	5,8
Jämtlands	4,1	4,0	4,1
Västerbottens	4,2	4,3	4,2
Norrbottnens	8,5	5,2	7,6
Hela riket	3,7	4,7	4,2

tion till antalet invånare inom olika åldrar utvisar ett förhållandevis högt procenttal för barnen och åldringarna. Det höga procenttalet för barnen beror på den väsentligt större understödsfrekvensen bland barnrika familjer. Procenttalet är lägst i åldersgruppen 16—30 år. Det stiger därefter med växande ålder och är högst i åldern över 67 år.

Antalet understödstagare i procent av folkmängden (den 1 januari 1952) på landsbygden och i städerna länsvis framgår av tablan på föregående sida.

Understödsfrekvensen är mycket varierande i olika delar av riket. Relativa antalet understödstagare växlar betydligt mer på landsbygden än i städerna. Det största relativa antalet understödstagare i riket finner man i landskommunerna i Norrbottens län. I norrlandsläna, utom Västerbottens län, har städerna lägre medeltal än landskommu-

erna, något som även gäller Kalmar, Blekinge, Örebro, Västmanlands och Kopparbergs län. Bland de fyra större städerna uppvisade Stockholm och Norrköping relativt sett de flesta understödstagarna (6,0 resp. 6,2 %).

Fattigvårdssamhällenas fördelning efter understödsfrekvensen. Stora växlingar förekommer i understödsverksamhetens omfattning inom olika fattigvårdssamhällen. I vissa kommuner har fattigvårdsstyrelserna haft ingen eller endast obetydlig understödsverksamhet, under det att i andra kommuner verksamheten varit av stor omfattning. Detta belyses av tab. H, där fattigvårdssamhällena länsvis fördelats på ett antal grupper efter storleken av det tal som anger antalet understödstagare i procent av folkmängden.

Utmärkande för fattigvårdssamhälle-

Tab. H. Fattigvårdssamhällena fördelade efter antalet understödstagare i förhållande till folkmängden, länsvis år 1952!

Län	Antal fattigvårdssamhällen	därav med nedanstående relativa antal understödstagare													
		0 %	0,1-1 %	1,1-2 %	2,1-3 %	3,1-4 %	4,1-5 %	5,1-6 %	6,1-7 %	7,1-8 %	8,1-9 %	9,1-10 %	10,1-12 %	12,1-14 %	14,1- %
<i>Landsbygd</i>															
Stockholms län	43	—	1	5	7	10	7	9	3	1	—	—	—	—	—
Uppsala »	23	—	1	2	6	7	5	1	—	1	—	—	—	—	—
Södermanlands »	30	—	1	2	5	8	9	2	2	1	—	—	—	—	—
Östergötlands »	40	—	—	6	8	11	7	4	3	—	—	1	—	—	—
Jönköpings »	45	1	12	21	5	4	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Kronobergs »	42	—	3	15	13	9	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Kalmar »	44	—	—	8	10	9	11	5	1	—	—	—	—	—	—
Gotlands »	13	—	—	5	1	4	1	2	—	—	—	—	—	—	—
Blekinge »	21	—	—	1	2	1	4	4	1	4	4	—	—	—	—
Kristianstads »	54	—	10	15	21	5	1	2	—	—	—	—	—	—	—
Malmöhus »	63	—	13	20	16	8	3	1	1	1	—	—	—	—	—
Hallands »	34	—	16	12	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs o. Boh. »	37	—	11	11	6	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Älvsborgs »	61	—	11	25	15	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs »	49	1	11	16	14	2	4	—	—	—	1	—	—	—	—
Värmlands »	46	—	—	9	9	9	6	10	2	1	—	—	—	—	—
Örebro »	27	—	1	4	6	3	5	—	2	1	3	1	1	—	—
Västmanlands »	23	—	—	—	5	9	5	3	1	—	—	—	—	—	—
Kopparbergs »	44	—	1	7	10	10	6	6	1	1	1	1	—	—	—
Gävleborgs »	37	—	—	—	5	6	6	7	5	6	1	1	—	—	—
Västernorrlands »	39	—	1	1	5	7	4	6	4	3	3	1	2	2	—
Jämtlands »	34	—	—	5	8	5	8	6	1	1	—	—	—	—	—
Västerbottens »	30	—	3	3	3	9	9	1	—	2	—	—	—	—	—
Norrbottnens »	25	—	—	—	1	—	—	2	4	6	1	1	3	6	1
Summa landsbygd	904	2	96	193	186	148	112	71	31	30	14	6	6	8	1
<i>Städer</i>	133	—	2	10	31	30	35	17	7	—	—	1	—	—	—
<i>Hela riket</i> 1952	1 037	2	98	203	217	178	147	88	38	30	14	7	6	8	1
1951	2 490	134	468	564	430	322	243	135	77	53	28	10	17	4	9

nas fördelning efter understödsfrekvensens storlek såväl på landsbygden som i städerna är att inemot $\frac{3}{4}$ av fattigvårdssamhällena har färre antal understödstagare per 100 invånare än genomsnittet för landsbygd resp. städer.

Icke mindre än 100 fattigvårdssamhällen har redovisat färre understödstagare än en per 100 invånare, men endast två hade inga understödstagare alls.

Av fattigvårdssamhällena med den högsta understödsfrekvensen har följande nio mer än 12 understödstagare per 100 invånare: Borgsjö (14,0 %) och Alnö (13,2 %) i Västernorrlands län samt Edefors (14,3 %), Töre (14,0 %), Norderorneå och Övertorneå (13,9 %), Karl-Gustav (13,7 %), Korpilombolo (13,0 %) och Överkalix (12,5 %) i Norrbottens län.

IV. Understödstagare med tilläggs-pension m. m. samt understödda barn med barnbidrag eller bidragsförskott

Vid sidan av fattigvård kan andra sociala förmåner utgå till de understödda familjerna. För att belysa fattigvårdens förhållande till vissa andra grenar av den samhällseliga hjälpverksamheten har uppgifter inhämtats om i vad mån understödstagarna åtnjutit folkpension i form av tilläggs-pension, bostadstillägg, särskilt bostadstillägg, hustrutillägg och änkepension och för barnen uppburit särskilt barnbidrag eller bidragsförskott. Dessa är av särskild betydelse i detta sammanhang och de utgör de vanligast förekommande former av understöd, som uppbärs samtidigt med fattigvård. Hit hör också de år 1948 inrättade allmänna barnbidragen, men dessa utgår ju generellt till alla barnfamiljer; särskilda uppgifter om deras förekomst har därför icke inhämtats.

Antal understödstagare med tilläggs-pension m. fl. tillägg till folkpension. Med tilläggs-pensionärer menas i denna redogörelse, som förut nämnts, sådana

personer, som under året uppburit inkomstprövade folkpensionsförmåner, nämligen — utom tilläggs-pension — bostadstillägg, särskilt bostadstillägg, hustrutillägg och änkepension.

Antalet tilläggs-pensionärer bland understödstagarna redovisas länsvis och för de större städerna i tab. 2 i tabellbilagan (sid. 54). På grundval av det representativa materialet har i tab. I antalet familjer, i vilka någon av huvudpersonerna var tilläggs-pensionär, satts i relation till hela antalet familjer inom olika familjetyper, samt beräknats det relativa antalet tilläggs-pensionärer bland vuxna understödstagare, män och kvinnor för sig.

Ca 54 500 understödstagare, varav 25 900 på landsbygden (en minskning med ca 2 500 sedan föregående år) och 28 600 i städerna (en ökning med 1 900), hade åtnjutit ovannämnda inkomstprövade folkpensionsförmåner under hela redogörelseåret eller någon del därav. Detta innebär en minskning med

Tab. I. Antal understödsfall med tilläggs-pension i procent av samtliga familjer inom olika familjetyper

Representativa undersökningen

	Antal understödsfall med tilläggs-pension, i %, bland						samtliga familjer	Antal tilläggs-pensionärer, i %, bland vuxna		
	ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende			män	kvinnor	män o. kvinnor
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn				
Landsbygd	40,5	.	41,9	10,8	38,5	13,9	33,3	31,6	30,9	31,2
Städer	31,6	.	47,6	(5,0)	48,5	9,4	31,0	27,4	31,0	29,4
Hela riket 1952	35,7	.	44,9	7,1	43,3	11,4	32,1	29,4	31,0	30,2
1951	37,6	.	47,1	7,1	47,0	10,9	33,2	30,2	31,9	31,1

Tab. J. Relativa antalet understödsfall med tilläggspension inom olika familjetyper

Representativa undersökningen

Hjälppformer	Antal understödsfall med tilläggspension, i %, bland						
	ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		samtliga familjer
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
<i>Vårdtagare på sjukvårdsanstalt</i>							
Landsbygd	48,2	.	48,3	.	33,3	18,6	41,2
Städer	37,2	.	45,6	.	38,8	(10,9)	32,2
Hela riket	43,3	.	47,0	.	35,9	14,3	36,8
<i>Understödsfall med hemunderstöd</i>							
Landsbygd	34,3	.	39,1	(9,5)	40,5	14,9	30,1
Städer	26,8	.	44,6	(4,8)	49,9	9,9	28,4
Hela riket	29,5	.	42,2	6,4	45,3	12,0	29,1
<i>Understödsfall med » annan hjälp »</i>							
Landsbygd	35,9	.	39,5	.	41,1	14,2	31,3
Städer	34,9	.	55,0	.	53,2	(15,6)	37,1
Hela riket	35,4	.	46,7	.	46,2	14,8	34,0

ungefär 600 sedan 1951. Av samtliga vuxna understödstagare hade 30 % dylik inkomstprövad folkpension.

Hela antalet personer med inkomstprövade folkpensionsförmåner under år 1952 kan på grundval av pensionsstyrelsens statistik beräknas till 341 200. I relation härtill uppgick antalet tilläggspensionärer med understöd av fattigvårdsstyrelserna till 16 %.

Tab. I visar, att i landskommunerna 33 % och i städerna 31 % av samtliga familjer vid sidan av understöd från fattigvårdsstyrelserna åtnjutit tilläggspension under redogörelseåret eller någon del därav. De flesta tilläggspensionärerna förekommer givetvis inom familjetyper med det största antalet ålderstigna, i detta fall bland familjer utan barn. Framförallt omfattar familjetyperna ensam kvinna utan barn och gifta par utan barn en mycket stor andel tilläggspensionärer (45 resp. 43 %), me-

dan endast 11 % haft tilläggspension bland gifta par med barn.

Frekvensen av tilläggspensionärer, med undantag för gifta par utan barn, är avsevärt större bland vårdtagare på sjukvårdsanstalter än bland övriga understödstagare. Dessa uppvisar emellertid inte några större skillnader sinsemellan, såsom framgår av tab J.

Antal understödsfall med särskilt barnbidrag eller bidragsförskott. I tab. 2 i tabellbilagan lämnas för varje län uppgifter om hur många barn i de av fattigvårdsstyrelserna understödda familjerna som åtnjutit särskilt barnbidrag eller bidragsförskott. Särskilt barnbidrag utgår till föräldralösa eller faderlösa barn och till vissa invaliders barn och bör icke förväxlas med allmänt barnbidrag, som utgår till alla barn och därför ej redovisas särskilt här. Här lämnade uppgifter avser hela antalet barn i de familjer

Tab. K. Relativa antalet understödsfall resp. barn med särskilt barnbidrag eller bidragsförskott inom olika familjetyper

Representativa undersökningen

	Antal understödsfall m. särsk. barnbidrag resp. bidragsförskott i % av samtliga familjer m. barn bland				Antal barn m. särsk. barnbidrag resp. bidragsförskott i % av samtliga barn inom familjetyper			
	en-samma män	en-samma kvinnor	gifta par el. sam-boende	samt-liga familjer	en-samma män	en-samma kvinnor	gifta par el. sam-boende	samt-liga familjer
Understödsfall resp. barn med särskilt barnbidrag								
<i>Tilläggs pensionärer</i>								
Landsbygd	(51,4)	63,9	60,6	.	60,2	64,4	62,9
Städer	(54,9)	68,0	64,9	.	(58,0)	73,2	70,1
Hela riket	53,0	65,8	62,5	.	59,3	68,0	65,9
<i>Övriga understödstagare</i>								
Landsbygd	16,5	.	6,3	.	17,2	1,7	5,0
Städer	—	11,4	.	4,5	—	11,6	.	3,8
Hela riket	13,2	(1,2)	5,2	.	13,6	1,0	4,4
<i>Samtliga understödstagare</i>								
Landsbygd	20,3	10,6	13,4	.	21,8	9,1	11,8
Städer	13,6	6,9	9,2	.	13,7	6,2	8,4
Hela riket	16,0	8,6	11,0	.	16,8	7,6	10,0
Understödsfall resp. barn med bidragsförskott								
<i>Tilläggs pensionärer</i>								
Landsbygd	—	.	.	.	—	.	.	.
Städer	—	.	.	.	—	.	.	.
Hela riket	—	.	.	.	—	.	.	(4,0)
<i>Övriga understödstagare</i>								
Landsbygd	17,9	.	6,4	.	17,5	(1,3)	4,7
Städer	35,7	5,6	16,7	.	37,5	4,0	14,1
Hela riket	29,6	3,9	12,5	.	30,3	2,7	9,9
<i>Samtliga understödstagare</i>								
Landsbygd	17,0	.	6,0	.	16,6	(1,2)	4,4
Städer	35,0	5,4	15,9	.	36,8	3,9	13,6
Hela riket	28,5	3,7	11,7	.	29,2	2,6	9,3

som åtnjutit dylika bidrag, oavsett om de direkt eller indirekt understötts av fattigvården eller varit omhändertagna av barnavårdsnämnden. I tab. K har antalet fattigvårdsunderstödda familjer med särskilt barnbidrag eller bidragsförskott satts i relation till hela antalet understödsfall med barn inom olika familjetyper. Vidare har antalet barn, som åtnjutit någon av ifrågakvarande förmåner, ställts i relation till hela antalet

barn inom understöds klientelet dels för familjer, som dessutom åtnjutit tilläggs pension, dels för övriga familjer.

De barn i de av fattigvården understödda familjerna, som åtnjutit särskilt barnbidrag under hela redovisningsåret eller någon del därav, utgjorde i hela riket 9 300 eller 9,4 % av samtliga barn i understödda familjer, oberoende av om barnen omhändertagits av barnavårdsnämnd eller ej. I landskommuner-

na var motsvarande antal 4 900 barn och i städerna 4 400. Det relativa antalet barn med särskilt barnbidrag var — såsom framgår av tab. K — större på landsbygden (12 %) än i städerna (8 %). Sedan år 1951 har antalet barn minskat med ungefär 650 eller 6,6 %. De 9 300 barnen med särskilt barnbidrag i de fattigvårdsunderstödda familjerna utgjorde 31 % av samtliga 29 900 barn med särskilt barnbidrag vid 1952 års ingång.

Antalet av fattigvården understödda familjer, som uppburit särskilt barnbidrag till ett eller flera av sina barn under året, utgjorde 11 % av samtliga understödda familjer med barn; i landskommunerna var motsvarande tal 13 % och i städerna 9 %.

På grundval av det representativa materialet kan man beräkna hela antalet fattigvårdsunderstödda familjer med särskilt barnbidrag till omkring 4 900 i hela riket, varav ca 2 500 på landsbygden och ca 2 400 i städerna.

Frekvensen av särskilda barnbidrag är givetvis störst bland understödstagare med tilläggs pension. Även bland ensamstående kvinnor, som tillhör gruppen övriga understödstagare, är den jämförelsevis stor. Särskilt barnbidrag har sålunda enligt tab. K utgått till 66 av 100 barn bland de fattigvårdsunderstödda tilläggs pensionärerna. Av 100 barn till ensamma kvinnor bland understödstagare utan tilläggs pension hade 14 åtnjutit särskilt barnbidrag. I övriga familjetyper utan tilläggs pension är relativa

antalet understödsfall med barn, som åtnjutit särskilt barnbidrag, obetydligt.

Bidragsförskott hade enligt de föreliggande uppgifterna utgått till drygt 8 900 barn i de familjer, som fått fattigvårdsunderstöd, därav till ungefär 1 900 barn på landsbygden och 7 000 barn i städerna. Detta motsvarar för hela riket drygt 9 %, för landsbygden 4 % och för städerna 13 % av samtliga redovisade barn i de familjer som understötts av fattigvården.

Antalet barn, som under någon del av år 1952 åtnjutit bidragsförskott, utgjorde enligt barnavårdsnämndernas uppgifter till barnavårdsstatistiken för samma år 40 200, varav i landskommunerna 15 100 och i städerna 25 100. Enligt dessa siffror skulle i hela riket 22 % (på landsbygden 13 % och i städerna 28 %) av samtliga barn med bidragsförskott tillhöra familjer med understöd av fattigvården.

Inom gruppen ensamma kvinnor med barn, som huvudsakligen kommer ifråga för erhållande av bidragsförskott, hade 29 % av samtliga understödsfall åtnjutit bidragsförskott till något eller några av barnen. Antalet understödda familjer med bidragsförskott inom denna familjetyp utgjorde en mer än dubbelt så stor andel av understöds klientelet i städerna (35 %) som på landsbygden (17 %).

Med ledning av det representativa materialet kan man beräkna antalet fattigvårdsunderstödda familjer med bidragsförskott till inemot 5 200, därav på landsbygden drygt 1 100 och i städerna 4 100.

V. Understödsfallens fördelning efter understödets beskaffenhet

Fattigvårdens huvudformer. Fattigvårdsstyrelsernas hjälp lämnas i ett flertal olika former, vilka kan indelas i följande

fyra huvudgrupper: 1) hemunderstöd, 2) vård på fattigvårdsanstalt, 3) vård på sjukvårdsanstalt samt 4) annan

Tab. L. Understödsfallens fördelning efter understödets beskaffenhet bland tilläggs-pensionärer och övriga understödstagare

Representativa undersökningen

Hjälppformer	Understödstagare med tilläggs-pension				Övriga understödstagare				
	En-sam-ma män	En-sam-ma kvin-nor	Gifta par el. sam-boen-de	Samt-liga famil-jer	En-sam-ma män	En-sam-ma kvin-nor	Gifta par el. sam-boen-de	En-sam-ma barn	Samt-liga famil-jer
<i>Landsbygd</i>									
Antal understödsfall (1/5)	1 500	2 008	1 195	4 703	2 246	3 550	3 599	19	9 414
Därav, i %, med:									
a) enbart hemunderstöd ¹	35,9	59,9	64,5	53,4	46,2	69,4	63,4	.	61,5
b) » vård på sjukvårdsanstalt ¹	49,9	27,2	11,7	30,5	32,2	15,0	13,5	.	18,6
c) » »annan hjälp»	9,0	9,3	11,3	9,7	13,9	10,1	13,2	.	12,2
d) vård på sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	5,2	3,6	12,5	6,4	7,7	5,5	9,9	.	7,7
<i>Städer</i>									
Antal understödsfall (1/5)	1 358	2 472	1 259	5 089	2 997	4 368	3 940	17	11 322
Därav, i %, med:									
a) enbart hemunderstöd ¹	54,2	70,2	73,2	66,7	63,7	76,9	71,3	.	71,4
b) » vård på sjukvårdsanstalt ¹	28,9	14,8	7,5	16,8	14,0	8,0	9,6	.	10,2
c) » »annan hjälp»	9,0	9,1	5,2	8,1	7,6	3,3	4,2	.	4,8
d) vård på sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	7,9	5,9	14,1	8,4	14,7	11,8	14,9	—	13,6
<i>Hela riket</i>									
Antal understödsfall (1/5)	2 858	4 480	2 454	9 792	5 243	7 918	7 539	36	20 736
Därav, i %, med:									
a) enbart hemunderstöd ¹	44,6	65,6	69,0	60,3	56,2	73,5	67,5	.	66,9
b) » vård på sjukvårdsanstalt ¹	39,9	20,3	9,6	23,3	21,8	11,2	11,5	.	14,0
c) » »annan hjälp»	9,0	9,2	8,1	8,9	10,3	6,3	8,5	.	8,2
d) vård på sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	6,5	4,9	13,3	7,5	11,7	9,0	12,5	.	10,9

¹ I en del fall i kombination med »annan hjälp»

nan hjälp». Samtliga understöd i dessa fyra former har tidigare redovisats i fattigvårdsstatistiken, men fr. o. m. 1949 har vård på fattigvårdsanstalt uteslutits ur redovisningen; endast en mindre del av vårdtagarna på dessa anstalter bör nämligen betraktas som understödstagare. Statistiken omfattar sålunda endast sådana understödstagare som åtnjutit understöd i någon av de övriga tre huvudformerna. De grunder efter vilka understödets fördelning på olika huvudgrupper sker, finns angivna i redogörelsen för år 1944, till vilken hänvisas.

I det följande lämnas först vissa uppgifter om hur understödsfallen under

redovisningsåret fördelade sig på respektive hjälpformer och vissa kombinationer av dessa, varefter redogörelsen i kap. VI—VIII lämnar ytterligare uppgifter angående var och en av de tre särskilda huvudformerna. Det bör anmärkas, att familjer (personer), som under året erhållit hjälp i flera former, i det senare sammanhanget redovisas under var och en av de särskilda hjälpformerna.

Förekomsten av hemunderstöd. Översikter av de fattigvårdsunderstödda familjernas fördelning på respektive hjälpformer lämnas i tab. L och M, vilka

Tab. M. Understödsfallens fördelning efter understödets beskaffenhet inom olika familjetyper
Representativa undersökningen

Hjälppformer	Ensamma män		Ensamma kvinnor		Giftn par el. samboende		Ensamma barn	Samtliga familjer
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn		
<i>Landsbygd</i>								
Antal understödsfall (¹ / ₅)	3 665	81	4 531	1 027	2 153	2 641	19	14 117
Därav, i %, med:								
a) enbart hemunderstöd ¹	41,5	69,1	62,8	79,9	62,1	64,9	.	58,8
b) » vård på sjukvårdsanstalt ¹	39,8	17,3	22,3	6,6	16,1	10,7	.	22,5
c) » »annan hjälp»	12,0	8,7	10,4	7,0	13,0	12,4	.	11,4
d) vård på sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	6,7	4,9	4,5	6,5	8,8	12,0	.	7,3
<i>Städer</i>								
Antal understödsfall (¹ / ₅)	4 271	84	5 004	1 836	1 970	3 229	17	16 411
Därav, i %, med:								
a) enbart hemunderstöd ¹	60,5	71,4	71,6	82,6	69,6	73,1	.	70,0
b) » vård på sjukvårdsanstalt ¹	19,0	4,8	12,9	3,8	11,4	7,6	.	12,2
c) » »annan hjälp»	8,1	4,8	6,5	2,3	5,4	3,9	.	5,8
d) vård på sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	12,4	19,0	9,0	11,3	13,6	15,4	—	12,0
<i>Hela riket</i>								
Antal understödsfall (¹ / ₅)	7 936	165	9 535	2 863	4 123	5 870	36	30 528
Därav, i %, med:								
a) enbart hemunderstöd ¹	51,7	70,3	67,4	81,6	65,7	69,4	.	64,8
b) » vård på sjukvårdsanstalt ¹	28,6	10,9	17,4	4,8	13,8	9,0	.	17,0
c) » »annan hjälp»	9,9	6,7	8,3	4,0	9,4	7,7	.	8,4
d) vård på sjukv.-anst. o. hemunderstöd ¹	9,8	12,1	6,9	9,6	11,1	13,9	.	9,8

¹ I en del fall i kombination med »annan hjälp»

grundar sig på det representativa materialet. Någon fullständig redovisning av samtliga förekommande kombinationer av de olika hjälpformerna har icke ansetts nödvändig. Den begränsningen har därför vidtagits, att de relativt få familjer till vilka »annan hjälp» utgått jämte hemunderstöd eller anstaltsvård, icke särredovisats i tabellerna utan hänförs till det eller de slag av understöd, som de eljest erhållit.

Av samtliga familjer, som under år 1952 fick hjälp av fattigvårdsstyrelserna, hade 75 % åtnjutit hemunderstöd någon gång under året, inemot 65 % hade erhållit hemunderstöd enbart eller hemunderstöd och »annan hjälp», medan följaktligen nära 10 % förutom hemun-

derstöd lämnats vård på sjukvårdsanstalt. Understöd i hemmet var vanligare i städerna, där sådan hjälp hade utgått i 82 % av understödsfallen, än på landsbygden, där motsvarande andel utgjorde 66 %. De familjer som åtnjutit hemunderstöd enbart (eller dessutom »annan hjälp») utgjorde i städerna 70 % och på landsbygden nära 59 %. I kombination med anstaltsvård förekom hemunderstöd något oftare i städerna än på landsbygden, men inom båda områdena var hemunderstöd likväl den ojämförligt vanligaste hjälpformen.

Hemunderstöd var en vanligare hjälpform bland understödstagare utan tilläggspension än bland tilläggspensionärer, som tab. L visar. Särskilt i städerna

Tab. N. Relativa antalet understödsfall, som erhållit »annan hjälp»

Representativa undersökningen

	Antal under- stödsfall (^{1/5})	därav, i %, med »annan hjälp»			tillhopa
		enbart	i kombination med		
			hem- understöd	anstalts- vård	
1. Understödstagare med tilläggs- pension					
Landsbygd	4 703	9,7	7,5	5,7	22,9
Städer	5 089	8,1	9,5	4,1	21,7
Hela riket	9 792	8,9	8,5	4,9	22,3
2. Övriga understödstagare					
Landsbygd	9 414	12,2	8,8	4,2	25,2
Städer	11 322	4,8	9,4	2,4	16,6
Hela riket	20 736	8,1	9,1	3,2	20,4
3. Samtliga understödstagare					
Landsbygd	14 117	11,4	8,3	4,7	24,4
Städer	16 411	5,8	9,5	2,9	18,2
Hela riket	30 528	8,4	8,9	3,7	21,0

uppvisar de förstnämnda understödstagarna en mycket stor andel hemunderstödda (85 %).

Inom samtliga familjetyper utgjorde hemunderstödet den dominerande hjälpformen, såsom framgår av tab. M. Av naturliga skäl förekom dylik hjälp i väsentligt större utsträckning bland barnfamiljer än bland familjer utan barn, oftast sålunda bland ensamma kvinnor med barn (91 %) och bland äkta makar med barn (83 %, därav 14 % i samband med vård på sjukvårdsanstalt), minst ofta bland ensamma män utan barn (62 %) och bland ensamma kvinnor utan barn (74 %). Den större relativa frekvensen av hemunderstöd bland städernas understödstagare jämförd med landsbygdens är genomgående för samtliga familjetyper.

Förekomsten av vård på sjukvårdsanstalt. Vård på sjukvårdsanstalt, såväl enbart som i kombination med andra

hjälpformer, hade enligt tab. M lämnats i 27 % av hela antalet understödsfall. Anstaltsvård förekom något oftare på landsbygden (30 % av understödsfallen) än vad fallet var i städerna (24 %). Den var oftare förekommande bland tilläggs-pensionärer (31 %) än bland övriga familjer (25 %). Vanligast förekommer denna hjälpform bland ensamma män utan barn (38 %).

Förekomsten av »annan hjälp». Förekomsten av »annan hjälp» antingen enbart eller i kombination med övriga hjälpformer framgår av tab. N. Det relativa antalet understödsfall, i vilka »annan hjälp» utgått, utgjorde i hela riket 21 %. Ifrågavarande understödsfall var talrikare i landskommunerna (24 %) än i städerna (18 %). Till 8 % av samtliga understödda familjer utgick enbart »annan hjälp». De sistnämnda fallen, i vilka hjälpen merendels torde ha bestått av utackordering i enskilt hem, var mycket

vanligare på landsbygden (11 %), än i städerna (6 %). »Annan hjälp» i samband med vård på anstalt torde för det mesta ha bestått av utrustning för inlag-

ning på anstalter, utlägg för resor o. dyl. Sådan hjälp har utgått i 4 % av samtliga understödsfall.

VI. Hemunderstöd

Antal understödsfall m. m. Antal familjer, som av fattigvårdsstyrelserna lämnats understöd i hemmet kontant eller in natura, uppgick år 1952 till 113 900, varav på landsbygden 46 600 och i städerna 67 300 (se tab. O). Jämfört med föregående år innebär detta en ökning med drygt 5 000 (ungefär 5 %). Hela ökningen hänför sig till städerna. Framför allt är ökningen kraftig i Malmö (15,7 %) och Göteborg (14,3 %).

Den ökning som ägt rum sedan föregående år hänför sig helt till familjer utan barn. Antalet tilläggspensionärer, som fått hemunderstöd var i stort sett oförändrat, medan antalet övriga familjer ökat med ca 7 %. Förändringarna framgår av denna tablå.

	Antal hemunderstödda familjer	Ökning i % sedan 1951
<i>Tilläggspensionärer</i>	33 200	± 0,0
utan barn	29 300	- 0,3
med barn	3 900	+ 2,3
<i>Övriga familjer</i>	80 700	+ 6,9
utan barn	46 300	+ 13,7
med barn	34 400	- 1,2
<i>Samtliga familjer</i>	113 900	+ 4,8
utan barn	75 600	+ 7,9
med barn	38 300	- 0,9

De hemunderstödda familjernas fördelning på olika familjetyper, vilken återges i tab. P, skiljer sig från motsvarande fördelning inom fattigvårdsklientelet i dess helhet (jfr tab. B), särskilt därigenom att ensamman utan barn inom den förstnämnda gruppen av un-

derstödsfall är företrädd i relativt mindre omfattning än vad fallet är bland samtliga understödsfall (21 % mot 26 %). Ensamman kvinnor med barn förekommer emellertid oftare bland fallen med hemunderstöd än bland samtliga (12 % mot 9 %).

Bland tilläggspensionärer med hemunderstöd utgör ensamman kvinnor utan barn den dominerande familjetyper (45 %), liksom fallet är inom understödsklientelet i dess helhet bland pensionärerna. De var relativt flera i städerna (47 %) än på landsbygden (42 %). Även i övrigt visar uppdelningen på tilläggspensionärer och övriga understödstagare en fördelning av fallen på familjetyper, som nära ansluter sig till den för fattigvårdsfamiljerna i allmänhet. Detta följer av att nära 75 % av alla understödsfall åtnjöt hemunderstöd.

De hemunderstödda familjernas fördelning efter hemortsrättsledarens ålder framgår av tab. Q. På det hela taget skiljer sig inte heller åldersfördelningen i någon mer väsentlig grad från densamma inom hela fattigvårdsklientelet (jfr tab. E). I städerna var försörjaren i 1/3 av alla fall över 67 år, medan motsvarande siffra för landsbygden var 31 %. Skillnaden hänför sig uteslutande till understödstagarna utan tilläggspension.

Antalet personer i de familjer som åtnjöt hemunderstöd utgjorde 237 600. Tab. R visar det beräknade antalet hemunderstödda vuxna män och kvinnor

Tab. O Antal understödsfall med hemunderstöd åren 1952 och 1951

Riksområde	Antal hemunderstödda familjer		Ökning (+) el. minskning (-) sedan 1951 %
	1951	1952	
<i>Landsbygd</i>	46 665	46 645	- 0,0
Mälardalen	9 325	9 580	+ 2,7
Östra Götaland	6 265	6 405	+ 2,2
Skåne, Blekinge och Halland	5 370	5 375	+ 0,1
Bohuslän och Vänerlän	6 080	6 375	+ 4,9
Dalarna och Nedre Norrland	12 950	12 725	- 1,7
Övre Norrland	6 675	6 185	- 7,3
<i>Städer</i>	62 060	67 255	+ 8,4
Stockholm	20 190	21 180	+ 4,9
Göteborg	7 320	8 370	+ 14,3
Malmö	3 735	4 320	+ 15,7
Övriga städer över 30 000 inv.	12 630	13 925	+ 10,3
Städer under 30 000 inv.	18 185	19 460	+ 7,0
<i>Hela riket</i>	108 725	113 900	+ 4,8

Tab. P. Familjer, i vilka en eller flera personer åtnjutit hemunderstöd, fördelade på familjetyper
Representativa undersökningen

	Antal understödsfall (1 s)	därav, i %, tillhörande familjetypen							
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		ensamma barn	
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn		
1. Understödstagare med tilläggspension									
Landsbygd	2 812	21,5	0,4	42,4	3,0	22,0	10,7	—	
Städer	3 825	21,8	0,2	47,0	2,2	21,4	7,4	—	
<i>Hela riket</i>	6 637	21,7	0,3	45,1	2,5	21,6	8,8	—	
2. Övriga understödstagare									
Landsbygd	6 517	17,8	0,8	28,5	12,3	13,9	26,5	0,2	
Städer	9 626	23,7	0,7	23,2	17,0	8,5	26,8	0,1	
<i>Hela riket</i>	16 143	21,3	0,7	25,3	15,2	10,7	26,7	0,1	
3. Samtliga understödstagare									
Landsbygd	9 329	18,9	0,6	32,7	9,5	16,4	21,8	0,1	
Städer	13 451	23,2	0,6	30,0	12,8	12,2	21,2	0,0	
<i>Hela riket</i>	22 780	21,4	0,6	31,1	11,5	13,9	21,4	0,1	

samt barn, totalt och i procent av samtliga understödda personer. Tilläggspensionärer och övriga understödstagare redovisas var för sig, likaså har en uppdelning skett på städer och landsbygd. Den relativa andelen personer med hemunderstöd var något högre i städerna

(86 %) än på landsbygden (72 %). Detta gäller såväl för tilläggspensionärer som för övriga.

Understödetts varaktighet. På blanketten för fattigvårdsstatistiken efterfrågas det antal kalendermånader under vilka

Tab. Q. Familjer som åtnjutit hemunderstöd, fördelade efter försörjarens ålder
Representativa undersökningen

	Tilläggs pensionärer				Övriga understödstagare					Samtliga understödsfall	
	Ensamma män	Ensamma kvinnor	Giftna par el. samboende		Samtliga familjer	Ensamma män	Ensamma kvinnor	Giftna par el. samboende	Ensamma barn		Samtliga familjer
			endera med pension	båda med pension							
<i>Landsbygd</i>											
Antal understödsfall (1/2)	616	1 276	574	346	2 812	1 210	2 659	2 637	11	6 517	9 329
Därav, i %, där hemorts-rättsledaren var i åldern:											
—16 år	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	0,2	0,1
16—30 »	8,6	2,9	1,4	0,6	3,6	20,3	12,0	8,2	—	12,0	9,5
30—40 »	7,1	3,2	7,8	1,7	4,8	12,3	11,9	23,6	—	16,7	13,1
40—50 »	10,6	6,1	19,3	3,8	9,5	11,5	13,1	24,5	—	17,4	15,0
50—60 »	11,7	11,5	27,9	6,6	14,3	13,7	18,5	17,0	—	16,9	16,1
60—67 »	11,7	20,2	18,7	17,1	17,6	13,4	16,5	10,7	—	13,5	14,8
67— »	50,3	56,1	24,9	70,2	50,2	28,8	28,0	16,0	—	23,3	31,4
<i>Städer</i>											
Antal understödsfall (1/2)	844	1 882	585	514	3 825	2 348	3 874	3 396	8	9 626	13 451
Därav, i %, där hemorts-rättsledaren var i åldern:											
—16 år	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	0,1	0,1
16—30 »	4,0	2,2	3,2	—	2,5	28,5	19,8	18,0	—	21,3	15,9
30—40 »	6,9	3,6	11,1	0,6	5,0	20,8	21,4	32,5	—	25,1	19,4
40—50 »	6,2	6,6	16,1	2,1	7,3	20,3	19,0	24,7	—	21,3	17,4
50—60 »	13,4	12,8	25,7	8,0	14,3	16,4	18,8	15,2	—	16,9	16,2
60—67 »	16,8	24,1	21,0	21,6	21,7	10,8	15,8	6,9	—	11,4	14,3
67— »	52,7	50,7	22,9	67,7	49,2	3,2	5,2	2,7	—	3,9	16,7
<i>Hela riket</i>											
Antal understödsfall (1/2)	1 460	3 158	1 159	860	6 637	3 558	6 533	6 033	19	16 143	22 780
Därav, i %, där hemorts-rättsledaren var i åldern:											
—16 år	—	—	—	—	—	—	—	—	100,0	0,1	0,1
16—30 »	6,0	2,5	2,3	0,2	2,9	25,8	16,7	13,7	—	17,6	13,3
30—40 »	7,0	3,4	9,5	1,0	5,0	17,9	17,5	28,6	—	21,7	16,8
40—50 »	8,0	6,4	17,7	2,8	8,2	17,3	16,6	24,6	—	19,7	16,4
50—60 »	12,7	12,3	26,8	7,5	14,3	15,5	18,6	16,0	—	16,9	16,2
60—67 »	14,6	22,5	19,8	19,8	20,0	11,6	16,1	8,5	—	12,3	14,5
67— »	51,7	52,9	23,9	68,7	49,6	11,9	14,5	8,6	—	11,7	22,7

hemunderstöd av något slag utgått till de redovisade familjerna. Denna redovisningsmetod har valts för att på enklast möjliga sätt erhålla en ungefärlig uppfattning om hjälpens varaktighet.

Av tab. S framgår, hur understödsfallen fördelade sig efter antalet kalendermånader, under vilka hemunderstödet utgått, dels inom landsbygd och städer, dels bland tilläggs pensionärer och övriga understödstagare. Den ojämförligt

vanligaste understödstiden var på landsbygden 12 månader och i städerna 1 månad. Över 40 % av fallen på landsbygden varade 12 månader, men blott 20 % av fallen i städerna.

Understödsfallen är av två olika huvudtyper, dels varaktiga, dels sådana som representerar mer tillfälliga hjälpbehov. Till den förra gruppen hör i verkligheten icke endast de fall i vilka hemunderstöd utgått under hela året,

Tab. R. Antal personer, som åtnjutit hemunderstöd samt antal personer med hemunderstöd i % av samtliga redovisade

Hemunderstöd	Antal personer med hemunderstöd				Antal personer med hemunderstöd i % av samtliga redovisade personer			
	Vuxna		Barn	Samtliga	Vuxna		Barn	Samtliga
	män	kvinnor			män	kv.		
1. Understödstagare med tilläggspension								
Landsbygd	7 700	11 000	4 400	23 100	57	69	84	66
Städer	9 700	14 900	3 400	28 000	74	80	94	79
Hela riket	17 400	25 900	7 800	51 100	65	75	88	73
2. Övriga understödstagare								
Landsbygd	19 200	26 500	31 800	77 500	66	74	81	74
Städer	28 700	36 400	43 900	109 000	83	88	91	88
Hela riket	47 900	62 900	75 700	186 500	75	81	86	82
3. Samtliga understödstagare								
Landsbygd	26 900	37 500	36 200	100 600	63	72	81	72
Städer	38 400	51 300	47 300	137 000	80	85	91	86
Hela riket	65 300	88 800	83 500	237 600	72	79	87	79

utan också, på grund av omsättningen inom klientelet, en del av de fall i vilka kortare understöd tid än 12 månader redovisats. Man kan uppskatta de varaktiga understödsfallen till något över $\frac{1}{3}$ av samtliga. Före folkpensionsreformen 1948 uppgick deras andel till åtskilligt över hälften av understödsfallen.

Tilläggspensionärerna hade en större andel av varaktiga understödsfall än öv-

riga understödstagare (34 resp. 26 %). Skillnaderna mellan landsbygd och städer är dock stora. Efter folkpensionsreformen har tilläggspensionärerna på landsbygden väsentligt längre understöd tid än de i städerna, medan motsatsen var fallet före 1948.

Skillnaden mellan olika familjetyper med avseende på den tid som hemunderstödet varat, framgår för olika kate-

	Antal kalendermånader, som hemunderstödet varat			
	Understödstagare med tilläggspension		Övriga understödstagare	
	Landsbygd	Städer	Landsbygd	Städer
Ensamma män utan barn	7,1	4,5	6,1	3,4
» » med »	6,7	6,8	5,8	4,6
» » kvinnor utan barn	7,7	5,1	7,7	6,7
» » med »	9,0	8,4	7,7	6,2
Gifta par utan barn	8,0	6,2	6,7	4,9
» » med »	9,0	8,6	5,5	4,2
Ensamma barn	—	—	9,7	8,6
Samtliga	7,8	5,5	6,7	5,0

Tab. S. Familjer med hemunderstöd, fördelade efter antalet kalendermånader, under vilka dylik hjälp utgätt

Representativa undersökningen

	Antal under- stöds- fall (^{1/5})	därav, i %, med hemunderstöd under kalendermånader							Medel- tal under- stöds- måna- der
		1	2-3	4-5	6-7	8-9	10-11	12	
1. Understödstagare med tilläggspension									
Landsbygd	2 812	16,4	13,7	6,9	6,9	4,2	3,0	48,9	7,8
Städer	3 825	28,8	18,5	10,9	7,7	5,9	4,8	23,4	5,5
Hela riket	6 637	23,5	16,5	9,2	7,4	5,2	4,0	34,2	6,5
2. Övriga understödstagare									
Landsbygd	6 517	23,3	16,2	8,9	6,0	4,0	3,4	38,2	6,7
Städer	9 626	28,7	23,9	11,6	7,4	5,3	4,9	18,2	5,0
Hela riket	16 143	26,5	20,8	10,5	6,8	4,8	4,3	26,3	5,7
3. Samtliga understödstagare									
Landsbygd	9 329	21,2	15,5	8,3	6,3	4,1	3,2	41,4	7,0
Städer	13 451	28,7	22,3	11,4	7,5	5,5	4,9	19,7	5,2
Hela riket	22 780	25,6	19,5	10,2	7,0	4,9	4,2	28,6	5,9

gorier av understödstagare av omstående tablå, där hemunderstödet genomsnittliga varaktighet redovisats. Bland tilläggspensionärerna är skillnaderna i fördelningen efter understödstiden mellan de olika familjetyperna rätt olika i landskommuner och i städer. Stora skillnader i understödsperioderna föreligger också mellan olika familjetyper bland de understödsfall som icke åtnjtit tilläggspension. Ensamma kvinnor har i genomsnitt längre understödstitid än ensamma män och gifta par.

Antalet kalendermånader, under vilka hemunderstöd utgätt, utgjorde, som framgår av tab. S, för samtliga understödsfall i genomsnitt 5,9. För tilläggspensionärer uppgick motsvarande medeltal till 6,5 och för övriga understödstagare till 5,7.

Understödet värde. Hemunderstödet totala värde uppges för år 1952 till 22,9 milj. kr (20,3 år 1951) på landsbygden

och 47,6 milj. kr (40,2) i städerna eller tillhopa 70,5 milj. kr (60,5).

Det genomsnittliga värdet per person och understöds månad av allt redovisat hemunderstöd uppgick i landskommunerna till 70 kr, i städerna till 137 kr och i riket i dess helhet till 105 kr. För landsbygden har detta medelbelopp stigit med 11 % sedan år 1951, för städerna med 10 %, men fortfarande är skillnaden mellan landsbygd och städer mycket stor. Framhållas må dock att i de redovisade understödsbeloppen ingår det uppskattade värdet av naturaförmåner. Ofta torde dessa förmåner särskilt på landsbygden ha värderats ganska lågt. Bl. a. av denna orsak är de redovisade understödsbeloppen på landsbygden och i städerna icke fullt jämförbara.

I tab. T har understödsbeloppens storlek i genomsnitt per understöds månad för olika familjetyper beräknats, dels inom olika kategorier av understödsta-

Tab. T. Hemunderstödet värde i kronor per understödsmånad för olika familjetyper¹ och olika kategorier av understödstagare

Representativa undersökningen

	Tilläggs pensionärer				Övriga understödstagare				Samtliga understödstagare			
	En-samma män	En-samma kvinnor	Gifta par. samboende	Samtliga familjer	En-samma män	En-samma kvinnor	Gifta par. samboende	Samtliga familjer	En-samma män	En-samma kvinnor	Gifta par. samboende	Samtliga familjer
1. Familjer med särskilt barnbidrag eller bidragsförskott												
Landsbygd	(103)	136	129	.	112	(131)	114	.	110	135	120
Städer	(107)	183	165	.	188	167	185	.	181	178	179
Hela riket	.	105	160	147	.	164	152	161	.	157	158	157
2. Andra familjer												
Landsbygd	41	33	57	42	55	59	108	77	50	51	94	65
Städer	72	57	91	70	130	141	198	158	111	114	167	131
Hela riket	55	45	74	56	94	102	151	118	81	83	129	98
3. Samtl. familjer												
Landsbygd	42	37	76	52	55	66	109	80	50	57	98	70
Städer	72	60	115	81	130	152	196	162	111	126	169	137
Hela riket	56	49	95	66	94	114	151	123	81	94	133	105

¹ Eusamma barn har inte särredovisats i tabellen, då deras antal är alltför litet för att man på grundval av den representativa undersökningen skall kunna draga några slutsatser om denna familjetyper

gare, dels inom landsbygd och städer. De tidigare särredovisade två kategorierna av understödstagare, tilläggs pensionärer och övriga understödstagare, har i denna tabell vardera uppdelats på två, allteftersom särskilt barnbidrag eller bidragsförskott utgått till familjerna eller icke.

De lägsta hemunderstöden uppvisar tilläggs pensionärerna och lägst bland dessa är understöden bland understödstagare utan särskilt barnbidrag eller bidragsförskott (i medeltal 56 kr per månad). De genomsnittliga understödsbeloppen är för denna kategori av understödstagare väsentligt lägre än för övriga. Den relativt fåtaliga gruppen av pensionärsfamiljer med särskilt barnbi-

drag eller bidragsförskott skiljer sig oväsentligt från övriga familjer i sin understödsstandard. I kompletterande hjälp från fattigvården har till denna grupp utgått i genomsnitt 147 kr per månad. Något högre belopp (161 kr) har utgått till övriga understödstagare med särskilt barnbidrag eller bidragsförskott och 118 kr per månad till dem som icke erhållit dylikt bidrag.

För olika familjetyper däremot ligger understöden på rätt olika nivå. Äkta makar har i genomsnitt fått något högre understödsbelopp, beroende på den merendels större försörjningsbördan.

Inom olika familjetyper och olika kategorier av understödstagare var understödet genomgående ungefär dubbelt så

Tab. U. Antal vårdtagare på sjukvårdsanstalt fördelade på män, kvinnor och barn samt på lokala områden

Riksområde	Vårdtagare				Ökning (+) el. minskning (-) sedan 1951	
	Antal	därav, i %,			Antal	%
		män	kvinnor	barn		
<i>Landsbygd</i>	21 310	53,6	42,1	4,3	+ 110	+ 0,5
Mälardalen	3 770	52,8	44,0	3,2	+ 305	+ 8,8
Östra Götaland	3 445	52,5	43,7	3,8	+ 25	+ 0,7
Skåne, Blekinge och Halland	2 875	53,0	43,5	3,5	+ 90	+ 3,2
Bohuslän och Vänerlän	3 620	55,7	40,2	4,1	+ 290	+ 8,7
Dalarna och Nedre Norrland	5 560	53,6	42,1	4,3	- 80	- 1,4
Övre Norrland	2 040	53,4	37,8	8,8	- 520	- 20,3
<i>Städer</i>	20 465	49,8	42,8	7,4	+ 970	+ 5,0
Stockholm	6 795	48,4	43,0	8,6	+ 310	+ 4,8
Göteborg	2 260	53,8	39,8	6,4	- 165	- 6,8
Malmö	1 065	52,6	35,2	12,2	+ 90	+ 9,2
Övriga städer över 30 000 inv.	3 635	49,4	41,7	8,9	+ 355	+ 10,8
Städer under 30 000 inv.	6 710	49,7	45,5	4,8	+ 380	+ 6,0
<i>Hela riket</i>	41 775	51,7	42,5	5,8	+ 1 080	+ 2,7

stort i städerna som inom landskommunerna.

Hemunderstödet storlek är givetvis starkt skiftande från fall till fall, vilket ju ligger i fattigvårdens natur av fri behovsprövning.

Man måste observera, att de i tab. T anförda genomsnittliga understödsbeloppen inte utgör något exakt mått på vad de hemunderstödda har att leva av per månad; hemunderstödet är i många fall endast ett tillskott till familjernas övri-

ga inkomster. Detta gäller främst dem som uppbär tilläggspension, särskilt barnbidrag eller bidragsförskott, men också åtskilliga bland de övriga understödstagarna åtnjuter penning- eller naturainkomster av olika slag. Ej så få äger egen stuga eller annan fastighet och torde sålunda ha ganska små utgifter för bostad; så är även förhållandet med dem som bor hos anhöriga eller i bostäder upplåtna av arbetsgivare.

VII. Vård på sjukvårdsanstalt

Antal vårdtagare m. m. Antal personer, för vilka fattigvårdsstyrelserna under år 1952 helt eller delvis bekostade en längre eller kortare tids vistelse på sjukvårdsanstalter, uppgick till 41 775. Deras fördelning på män, kvinnor och barn samt olika lokala områden framgår av tab. U.

Sedan år 1951 har antalet av fattigvården understödda vårdtagare på sjuk-

vårdsanstalt ökat med 1 080 eller nära 3 %.

De manliga vårdtagarna var något fler än de kvinnliga (52 mot 43 %). Detta gäller såväl landsbygd som städer. Andelen barn uppgick till 6 % men varierade högst avsevärt. Högst var den i Malmö (12 %).

De familjer som erhållit fattigvårdsstyrelsernas hjälp för vård av någon fa-

Tab. V. Antal understödsfall, som erhållit vård på sjukvårdsanstalt, fördelade efter familjetyp

Vård på sjukvårdsanstalt	Antal understödsfall (¹ / ₆)	därav, i %, tillhörande familjetypen						
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		ensamma barn
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn	
1. Understödstagare med tilläggspension								
Landsbygd	1 733	47,4	0,3	33,8	1,8	10,3	6,4	—
Städer	1 283	38,8	0,1	39,0	0,9	14,9	6,3	—
Hela riket	3 016	43,7	0,2	36,1	1,4	12,2	6,4	—
2. Övriga understödstagare								
Landsbygd	2 476	35,7	0,5	25,3	4,2	14,4	19,7	0,2
Städer	2 697	31,2	0,7	22,2	9,9	11,2	24,6	0,2
Hela riket	5 173	33,4	0,6	23,7	7,2	12,7	22,2	0,2
3. Samtliga understödstagare								
Landsbygd	4 209	40,5	0,5	28,8	3,2	12,7	14,2	0,1
Städer	3 980	33,7	0,5	27,6	7,0	12,4	18,7	0,1
Hela riket	8 189	37,2	0,5	28,2	5,0	12,6	16,4	0,1

miljemedlem på sjukvårdsanstalt fördelar sig på familjetyper såsom framgår av tab. V, vilken grundar sig på den representativa undersökningen.

Den i tab. V återgivna fördelningen efter familjetyp skiljer sig från motsvarande fördelning av samtliga understödsfall (jfr tab. B), främst därigenom att andelen ensamma män som lämnats sjukvård är större än denna familjetyps andel av hela understödsklientelet (37 resp. 26 %). Däremot är ensamma kvinnor och gifta par relativt sett något färre, i synnerhet gäller detta familjer med barn. Andelen barn bland vårdtagarna är blott omkring $\frac{1}{5}$ av barnens andel av samtliga understödstagare. Detta tycks tyda på att det framförallt är föräldrarnas sjukvård, som föranlett barnfamiljerna att anlita fattigvården.

Fördelningen av vårdfallen på sjukvårdsanstalterna efter huvudpersonens ålder redovisas i tab. X.

Det utmärkande för åldersfördelningen bland vårdfallen på här ifrågakvarande anstalter är, att de arbetsföra åldrar-

na är väsentligt talrikare representerade än inom hela understödsklientelet (jfr tab. E). Åldrarna under 60 år omfattar sålunda ca 74 % av vårdfallen mot 64 % av samtliga understödsfall. Dessa skillaktigheter gäller såväl landsbygd som städer. Särskilt bland tilläggspensionärerna skiljer sig åldersfördelningen bland vårdfallen på sjukvårdsanstalter starkt från densamma inom pensionsgruppen bland samtliga understödsfall. Åldrarna under 60 år var, relativt sett, väsentligt talrikare i förra fallet (63 %) än i det senare (38 %). Bland övriga understödstagare är skillnaden inte fullt lika stor.

Antal vård dagar och vårdens värde. Enligt tab. Y utgjorde den genomsnittliga vårdtiden för samtliga på sjukvårdsanstalt intagna understödstagare 155 dagar (på landsbygden 198 dagar, i städerna 109 dagar).

Understöds-klientelet på sjukvårdsanstalterna är mycket ojämnt fördelat ifråga om vårdtiden. Vårdtagarna kan

Tab. X. Antal understödsfall, som erhållit vård på sjukvårdsanstalt, fördelade efter försörjarens ålder

Vård på sjukvårdsanstalt	Antal understödsfall (1/s)	därav antal fall, i %, där försörjaren var i åldern						
		-16 år	16-30 år	30-40 år	40-50 år	50-60 år	60-67 år	67- år
1. Understödsstagare med tilläggs-pension								
Landsbygd	1 733	—	12,1	13,7	21,1	20,2	12,0	20,9
Städer	1 283	—	11,9	13,0	15,6	17,5	15,3	26,7
Hela riket	3 016	—	12,0	13,4	18,8	19,0	13,5	23,3
2. Övriga understödsstagare								
Landsbygd	2 476	0,1	17,3	16,7	19,4	19,0	11,1	16,4
Städer	2 697	0,2	26,4	25,0	19,7	17,3	8,3	3,1
Hela riket	5 173	0,2	22,0	21,0	19,6	18,1	9,6	9,5
3. Samtliga understödsstagare								
Landsbygd	4 209	0,1	15,1	15,5	20,1	19,5	11,5	18,2
Städer	3 980	0,2	21,7	21,1	18,4	17,3	10,6	10,7
Hela riket	8 189	0,1	18,3	18,2	19,3	18,4	11,1	14,6

Tab. Y. Vårdtagare på sjukvårdsanstalt, fördelade efter vårdtiden

Representativa undersökningen

	Ensamma vårdtagare						Två el. flera vårdtagare ¹		Samtliga vårdtagare.	
	Antal (1/s)	därav, i %, med en vård-tid av dagar					Medeltal vård-dagar	Antal (1/s)		Medeltal vård-dagar
		1-89	90-179	180-269	270-359	360-				
1. Understödsstagare med tilläggs-pension										
Landsbygd	1 722	23,4	4,6	6,4	3,7	61,9	265	22	84	262
Städer	1 266	41,2	7,3	5,4	3,1	43,0	199	36	48	195
Hela riket	2 988	30,9	5,8	6,0	3,4	53,9	237	58	61	233
2. Övriga understödsstagare										
Landsbygd	2 451	51,3	11,0	6,7	3,3	27,7	155	55	72	153
Städer	2 617	76,0	11,2	5,2	2,7	4,9	71	172	42	69
Hela riket	5 068	64,1	11,1	5,9	3,0	15,9	112	227	49	109
3. Samtliga understödsstagare										
Landsbygd	4 173	39,8	8,4	6,5	3,5	41,8	200	77	76	198
Städer	3 883	64,7	9,9	5,3	2,8	17,3	113	208	43	109
Hela riket	8 056	51,8	9,2	5,9	3,1	30,0	158	285	52	155

¹ Tillhörande samma familj

liksom de hemunderstödda (se kap. VI), i stort sett uppdelas på två typer, å den ena sidan tillfälliga och å den andra varaktiga vårdfall. Inemot $\frac{1}{3}$ av samtliga understödstagare hade vistats på sjukvårdsanstalt praktiskt taget hela året, medan drygt hälften hade erhållit sådan vård under kortare tid än tre månader. Mellan tilläggspensionärer och övriga vårdtagare på sjukvårdsanstalt förefinns en väsentlig skillnad i avseende på vårdtiden. I förra fallet spelar givetvis ålderdomssjukdomar, kroniska kroppssjukdomar o. dyl. en stor roll som orsak till sjukhusvistelsen, vilket gör att varaktigt vård blir förhärskande. Inom den andra kategorien av vårdtagare överväger synbarligen akuta sjukdomsfall, som endast föranleder en kortare sjukhusvistelse. Den genomsnittliga

vårdtiden var bland övriga vårdtagare 109 dagar, bland tilläggspensionärerna däremot mer än dubbelt så lång (233 dagar). I städerna äro de tillfälliga vårdtagarna i båda fallen relativt sett betydligt talrikare än på landsbygden.

Det totala värdet av den vård som understödstagarna under år 1952 erhållit på sjukvårdsanstalt uppgår till 22,5 milj. kr, vilket är en ökning med 4,2 milj. eller 23 % sedan föregående år. Av denna summa kom 14,1 milj. kr på landsbygden och 8,4 milj. kr på städerna.

Kostnaderna är i allmänhet beräknade med utgångspunkt från de låga avgifter som fattigvårdsstyrelserna erlägger till länslasarett och andra allmänna sjukvårdsinrättningar. Den genomsnittliga vårdkostnaden per dag uppgick till 3,49 kr år 1952 mot 3,05 kr år 1951.

VIII. »Annan hjälp»

Antal understödsfall m. m. Antalet understödsfall, vilka under år 1952 åtnjutit »annan hjälp» (utackordering, utrustning för intagning på anstalt, resor osv.), utgjorde inalles 32 100, varav inemot 17 200 i landskommunerna och 14 900 i städerna. I förhållande till föregående år har antalet understödsfall ökat i hela riket med ungefär 800 eller 2,8 %.

Hur ifrågavarande understödsfall fördelar sig på olika familjetyper enligt den representativa undersökningen framgår av tab. Z.

Några mer betydande olikheter gentemot fördelningen av samtliga understödsfall efter familjetyper (jfr tab. B) förekommer ej. Ensamma kvinnor är dock något underrepresenterade och ensamma män i motsvarande grad överrepresenterade bland familjer, som erhållit »annan hjälp».

Understödetts värde. Hela värdet av det understöd som redovisats under rubriken »annan hjälp» uppgick på landsbygden till 3,7 milj. kr och i städerna till 2,4 milj. kr, tillhoppa 6,1 milj. kr. De genomsnittliga beloppen per understödsfall framgår av tab. Z.

Genomsnittsbeloppen är högre på landsbygden än i städerna, sannolikt beroende på att hjälpen på landsbygden består i utackordering i enskilt hem betydligt oftare än vad fallet varit i städerna. Genomsnittsvärdet av hjälpen uppgår till 223 kr, när den ej varit kombinerad med andra hjälpformer, men sjunker till 164 kr, då den erhållits i kombination med hemunderstöd eller anstaltsvård, vilket jämfört med föregående år i det förstnämnda fallet innebär en ökning med 17 %, men i det sistnämnda en minskning med 3,5 %.

Tab. Z. Antal understödsfall med »annan hjälp» inom olika familjetyper samt understödets genomsnittliga värde

Representativa undersökningen

»Annan hjälp»	Antal understödsfall (^{1/5})	därav, i %, tillhörande familjetyper						en-sam-ma barn	Hjälpens värde per understödsfall o. år, kr ¹
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende			
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn		
Enbart »annan hjälp»									
1. Understödstagare med tilläggspension									
Landsbygd	458	29,5	0,2	39,5	1,3	23,6	5,9	—	161
Städer	412	29,9	—	52,9	1,5	13,8	1,9	—	177
Hela riket	870	29,6	0,1	45,9	1,4	19,0	4,0	—	168
2. Övriga understödstagare									
Landsbygd	1 146	26,7	0,5	25,4	5,8	15,0	26,3	0,3	265
Städer	540	41,5	0,7	19,6	6,7	9,4	21,5	0,6	215
Hela riket	1 686	31,4	0,6	23,6	6,1	13,2	24,7	0,4	250
3. Samtliga understödstagare									
Landsbygd	1 604	27,5	0,4	29,4	4,5	17,5	20,5	0,2	235
Städer	952	36,5	0,4	34,0	4,4	11,4	13,0	0,3	199
Hela riket	2 556	30,8	0,4	31,1	4,5	15,2	17,7	0,3	223
»Annan hjälp» i kombination med hemunderstöd el. anstaltsvård									
1. Undersödstagare med tilläggspension									
Landsbygd	619	33,0	0,6	32,2	2,9	18,4	12,9	—	173
Städer	694	28,4	0,3	35,3	2,2	21,7	12,1	—	133
Hela riket	1 313	30,5	0,5	33,8	2,5	20,2	12,5	—	153
2. Övriga understödstagare									
Landsbygd	1 221	24,4	0,7	23,8	10,6	12,0	28,3	0,2	205
Städer	1 336	27,8	0,7	20,4	12,6	9,9	28,5	0,1	130
Hela riket	2 557	26,2	0,7	22,0	11,6	10,9	28,4	0,2	169
3. Samtliga understödstagare									
Landsbygd	1 840	27,3	0,7	26,6	8,0	14,1	23,1	0,2	194
Städer	2 030	28,0	0,6	25,5	9,0	13,9	22,9	0,1	131
Hela riket	3 870	27,7	0,6	26,1	8,5	14,0	23,0	0,1	164

¹ Utom Stockholms stad

IX. Understödetts rättsliga form och totala värde

Redovisningen till fattigvårdsstatistiken omfattar samtliga familjer och ensamma personer, som för uppehälle och

vård åtnjutit understöd av fattigvårdsstyrelserna enligt fattigvårdslagen, enligt lagen om kommunala pensionstillskott

Tab. A. Understödsfallens fördelning efter understödets rättsliga form inom olika familjetyper
Representativa undersökningen

Understödet rättsliga form	Antal familjer av nedanstående typ							Samtliga familjer
	ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		ensamma barn	
	utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn		
1. Understödsdagare med tilläggspension								
<i>Landsbygd</i>								
Samtliga understödsfall (1/3)	1 485	15	1 897	111	829	366	—	4 703
Därav, i %, med:								
enbart egentlig fattigvård	89,1	93,3	80,2	94,6	80,0	94,3	—	84,4
› kommunalt pensionstillskott	7,8	6,7	14,4	0,9	12,8	4,1	—	10,9
› understöd ur donation	1,0	—	2,4	—	2,1	0,3	—	1,7
fattigvård o. komm. pensionstillskott	1,7	—	2,3	1,8	4,3	1,3	—	2,4
fattigvård o. understöd ur donation	0,4	—	0,7	2,7	0,8	—	—	0,6
<i>Städer</i>								
Samtliga understödsfall (1/3)	1 350	8	2 381	91	956	303	—	5 089
Därav, i %, med:								
enbart egentlig fattigvård	77,1	75,0	64,8	79,1	72,8	87,8	—	71,2
› kommunalt pensionstillskott	18,8	25,0	20,5	7,7	20,9	9,6	—	19,2
› understöd ur donation	2,3	—	11,1	2,2	3,6	1,3	—	6,6
fattigvård o. komm. pensionstillskott	1,3	—	1,6	6,6	1,7	0,3	—	1,6
fattigvård o. understöd ur donation	0,5	—	2,0	4,4	1,0	1,0	—	1,4
<i>Hela riket</i>								
Samtliga understödsfall (1/3)	2 835	23	4 278	202	1 785	669	—	9 792
Därav, i %, med:								
enbart egentlig fattigvård	83,4	87,0	71,6	87,6	76,1	91,3	—	77,6
› kommunalt pensionstillskott	13,0	13,0	17,8	4,0	17,1	6,6	—	15,2
› understöd ur donation	1,6	—	7,3	1,0	2,9	0,8	—	4,2
fattigvård o. komm. pensionstillskott	1,5	—	1,9	4,0	2,9	0,9	—	2,0
fattigvård o. understöd ur donation	0,5	—	1,4	3,4	1,0	0,4	—	1,0
2. Övriga understödsdagare								
<i>Landsbygd</i>								
Samtliga understödsfall (1/3)	2 180	66	2 634	916	1 324	2 275	19	9 414
Därav, i %, med:								
enbart egentlig fattigvård	92,8	98,5	88,2	99,0	87,8	99,0	100,0	93,0
› kommunalt pensionstillskott	5,8	1,5	7,5	0,4	9,1	0,2	—	4,8
› understöd ur donation	0,5	—	2,3	0,1	1,8	0,5	—	1,1
fattigvård o. komm. pensionstillskott	0,8	—	1,4	0,2	1,0	0,1	—	0,8
fattigvård o. understöd ur donation	0,1	—	0,6	0,3	0,3	0,2	—	0,3
<i>Städer</i>								
Samtliga understödsfall (1/3)	2 921	76	2 623	1 745	1 014	2 926	17	11 322
Därav, i %, med:								
enbart egentlig fattigvård	98,7	98,7	95,6	98,3	97,1	98,8	76,5	97,8
› kommunalt pensionstillskott	0,8	1,3	0,8	0,2	1,2	0,1	17,6	0,6
› understöd ur donation	0,3	—	2,5	1,0	0,9	0,5	5,9	1,0
fattigvård o. komm. pensionstillskott	0,2	—	0,1	—	0,3	0,2	—	0,2
fattigvård o. understöd ur donation	—	—	1,0	0,5	0,5	0,4	—	0,4
<i>Hela riket</i>								
Samtliga understödsfall (1/3)	5 101	142	5 257	2 661	2 338	5 201	36	20 736
Därav, i %, med:								
enbart egentlig fattigvård	96,2	98,6	91,9	98,6	91,9	98,9	88,9	95,6
› kommunalt pensionstillskott	2,9	1,4	4,2	0,2	5,7	0,2	8,3	2,5
› understöd ur donation	0,4	—	2,4	0,7	1,3	0,5	2,8	1,1
fattigvård o. komm. pensionstillskott	0,5	—	0,8	0,1	0,7	0,1	—	0,4
fattigvård o. understöd ur donation	0,0	—	0,7	0,4	0,4	0,3	—	0,4

	Absoluta tal				Procenttal			
	Lands- bygd	Stä- der	Hela riket		Lands- bygd	Stä- der	Hela riket	
			1952	1951			1952	1951
Antal understödsfall, i vilka utgått:								
endast egentligt fattigvårdsunderstöd	63 830	73 458	137 288	134 153	90,4	89,7	90,1	90,8
endast kommunalt pensionstillskott	4 534	5 150	9 684	7 998	6,4	6,3	6,4	5,4
endast understöd ur fond el. donation	946	2 130	3 076	3 243	1,4	2,6	2,0	2,2
fattigvård o. kommunalt pensions- tillskott o. dyl	965	454	1 419	1 205	1,4	0,6	0,9	0,8
fattigvård o. understöd ur fond etc.	305	666	971	1 188	0,4	0,8	0,6	0,8
Summa understödsfall	70 580	81 858	152 438	147 787	100	100	100	100

m. m. eller ur fonder och donationer under fattigvårdsstyrelsernas förvaltning.

Understödsfallens fördelning efter understödets rättsliga form. Understödsfallens fördelning efter understödets rättsliga form år 1952 redovisas här ovan i sammandrag i absoluta och relativa tal.

Egentligt fattigvårdsunderstöd har under år 1952 utgått i sammanlagt 139 700 fall, varav 65 100 på landsbygden och 74 600 i städerna. Dessa tal motsvarar 92 % resp. 92 % och 91 % av antalet understödsfall över huvud. Fattigvårdsunderstöd enbart hade på landsbygden och i städerna utgått till ca 90 % av de understödda familjerna.

Understöd enligt lagen om kommunala pensionstillskott m. m. utgörs av kommunala pensionstillskott i egentlig mening, vidare kommunala tillskott till särskilt barnbidrag eller bidragsförskott samt kommunala sjukvårdsbidrag. Sådana understöd hade under år 1952 utgått enbart eller tillsammans med egentlig fattigvård till 11 100 familjer, vilket motsvarade 7 % av samtliga understödsfall. På landsbygden kom 5 500 fall och på städerna 5 600, motsvarande ca 8 resp. 7 % av hela antalet familjer med understöd av fattigvårdsstyrelserna. Under år

1952 har antalet understödsfall med pensionstillskott ökat med 1 900 eller 21 %.

De understöd som fattigvårdsstyrelserna utdelat ur fonder och donationer torde vara ofullständigt redovisade; siffrorna är därför i allmänhet för låga. Så t. ex. föreligger för Stockholm inga uppgifter angående dylika understöd.

Enligt de föreliggande uppgifterna hade under år 1952 drygt 4 000 familjer uppburit understöd ur fonder och donationer, som fattigvårdsstyrelserna förvaltat. I städerna fick ungefär 2 800 familjer dylikt understöd, på landsbygden knappt 1 300. Dessa tal, vilka måste betraktas som minimisiffror, motsvarar ungefär 3,5 % resp. 1,5 % av hela antalet redovisade understödsfall.

I tab. A redovisas den procentuella fördelningen av understödsfallen efter understödets rättsliga form inom olika familjetyper och inom skilda kategorier av understödstagare. Flertalet av de understöd som utgått enligt lagen om kommunala pensionstillskott har haft formen av kommunala tillskott till folkpension. Av samtliga understödsfall med tilläggspension hade drygt 17 % uppburit kommunala pensionstillskott, på landsbygden 13 % och i städerna 21 %. Bland övriga understödstagare hade ca 3 % av understödsfallen åtnjutit understöd enligt pensionstillskottslagen. I fler-

Tab. Ä. Av fattigvårdsstyrelserna meddelat understöd, fördelat efter understödets rättsliga form och dess beskaffenhet

Representativa undersökningen

Understödet rättsliga form	Understödet uppsägna värde i tusental kr (¹ / ₁₀₀)			
	Vård på sjukvårdsanstalt	Hemunderstöd	»Annan hjälp»	Samtliga understödsformer
<i>Landsbygd</i>				
Enbart egentlig fattigvård	2 814,4	4 309,4	705,7	7 829,5
» kommunalt pensionstillskott	2,0	194,7	17,7	214,4
» understöd ur donation	0,2	3,6	2,3	6,1
Fattigvård o. komm. pensionstillskott	4,5	72,5	7,2	84,2
Fattigvård o. understöd ur donation	0,9	11,5	1,8	14,2
Tillhoppa	2 822,0	4 591,7	734,7	8 148,4
<i>Städer</i>				
Enbart egentlig fattigvård	1 648,8	9 015,6	419,7	11 084,1
» kommunalt pensionstillskott	21,9	335,3	38,1	395,3
» understöd ur donation	—	33,0	7,3	40,3
Fattigvård o. komm. pensionstillskott	4,1	49,3	12,5	65,9
Fattigvård o. understöd ur donation	6,8	77,8	3,6	88,2
Tillhoppa	1 681,6	9 511,0	481,2	11 673,8
<i>Hela riket</i>				
Enbart egentlig fattigvård	4 463,2	13 325,0	1 125,4	18 913,6
» kommunalt pensionstillskott	23,9	530,0	55,8	609,7
» understöd ur donation	0,2	36,6	9,6	46,4
Fattigvård o. komm. pensionstillskott	8,6	121,8	19,7	150,1
Fattigvård o. understöd ur donation	7,7	89,3	5,4	102,4
Tillhoppa	4 503,6	14 102,7	1 215,9	19 822,2

talet av dessa fall har understöden haft formen av kommunala sjukvårdsbidrag. Den största andelen understödsfall, i vilka hjälp utgått enligt lagen om kommunala pensionstillskott — liksom även ur fonder och donationer under fattigvårdsstyrelsernas förvaltning — redovisas för familjer utan barn.

Understödet totala värde. I det föregående har särskilda uppgifter lämnats angående värdet av den hjälp som utgått i form av vård på sjukvårdsanstalt eller av hemunderstöd eller »annan hjälp». En sammanfattning härav lämnas i efterföljande tablå.

Vårdens värde redovisas brutto, dvs. utan avdrag för ersättning, som kommu-

	Vård på sjukvårdsanstalt	Hemunderstöd	»Annan hjälp»	Tillhoppa
<i>Vårdens värde i milj. kr</i>				
Landsbygd	14,1	22,9	3,7	40,7
Städer	8,4	47,6	2,4	58,4
Hela riket 1952	22,5	70,5	6,1	99,1
1951	18,3	60,5	5,6	84,4
<i>Vårdens värde i %</i>				
Landsbygd	34,6	56,4	9,0	100
Städer	14,4	81,5	4,1	100
Hela riket 1952	22,7	71,2	6,1	100
1951	21,7	71,7	6,6	100

nerna erhållit för lämnad vård antingen från vårdtagaren själv (t. ex. i form av folkpension, som kommunen uppburit) eller från annat håll (t. ex. från lands-tinget eller från andra kommuner).

Totala värdet av de understöd som fattigvårdsstyrelserna utgett under år

1952 uppgick till 99,1 milj. kr. Sedan 1951 har en ökning av det allmännas kostnader för fattigvården ägt rum med i runt tal 14,7 milj. kr eller något över 17 %. Kostnadsstegringen sammanhänger väsentligen med ökade utgifter för hemunderstöden.

Tab. Ä, som grundar sig på stickprovs-

undersökningen, visar, hur värdet av det understöd fattigvårdsstyrelserna lämnat fördelade sig efter såväl understödets rättsliga form som dess beskaffenhet. Det bör påpekas, att de olika beloppen måste multipliceras med 5, för att man skall få fram de verkliga kostnaderna.

X. Ålderdomshemmen under år 1952

I avsikt att erhålla ett underlag för den omdaning som ålderdomshemsreformen av år 1947 syftade till, företog socialstyrelsen våren 1950 en undersökning om förhållandena på de svenska ålderdomshemmen med utförliga uppgifter om anstalterna (deras ålder, platsutrymmen, beläggning, driftskostnader m. m.) samt om vårdtagarna (deras kön, ålder, civilstånd, hälsotillstånd, behov av vård på specialanstalter m. m.). Enligt en i samband med denna undersökning framlagd plan skall förhållandena vid ålderdomshemmen följas fortlopande. Varje år insamlas sålunda uppgifter om antalet hem, platser och vårdtagare, samt dessutom ytterligare uppgifter av speciellt intresse. Här följer en översikt över ålderdomshemmen under år 1952 omfattande antalet hem samt platsantalet på dessa, hemmens ålder, förekomsten av specialavdelningar, hemmens storlek, antalet vårdtagare, beläggningen på hemmen samt slutligen en fråga om möjligheterna till radiolyssning på ålderdomshemmen. Däremot har detta år inte medtagits några ekonomiska uppgifter rörande vårdkostnader o. dyl.

Antal ålderdomshem och platsantalet. Antalet ålderdomshem som var i bruk den 31/12 1952 var 1 364; 1 196 av dessa

var belägna på landsbygden och 168 i städerna. Jämfört med förhållandena ett år tidigare innebär detta en minskning med 20 hem. Däremot har platsantalet varit i det närmaste oförändrat; sålunda redovisas 36 483 platser vid slutet av 1952 mot 36 460 ett år tidigare. Att antalet hem minskat torde sammanhänga med kommunsammanslagningen den 1/1 1952. Under detta år har en del mindre och äldre hem nedlagts, medan en ganska betydande nybyggnad av moderna och större hem förekommit.

Enligt 31 § i fattigvårdslagen är varje kommun skyldig att ha en anstalt som kan ge vård åt behövande inom kommunen. I vissa fall kan flera kommuner förena sig om en gemensam anstalt. Sålunda kan småkommuner, som inte anses vara i behov av egen anstalt, befrias från skyldigheten att ha anstalt, men däremot fritas de inte från skyldigheten att bereda vård åt dem som så behöver. I och med kommunsammanslagningen har, till följd av att kommunerna blivit avsevärt större, antalet hem som drivs av två eller flera kommuner, minskat avsevärt (från 202 år 1950 till 23 vid slutet av 1952). Ålderdomshem, drivna av kommunalförbund, som förut speciellt förekom i län med många småkommuner, har nu i det närmaste försvunnit, då kommunerna blivit större och

förutsättningar skapats för att de skall kunna driva ålderdomshem i egen regi. I detta sammanhang måste påpekas att fr. o. m. 1951 en viss förändring i definitionen av begreppet ålderdomshem har införts. De städer, som inte deltar i landsting och som själva har att ombesörja sjukvård av allehanda slag, driver (med undantag av Göteborgs stad) sjukavdelningar för såväl sinnessjuka som för kroniskt sjuka i anslutning till sina ålderdomshem eller separat, men i fattigvårdsstyrelsens regi. Sådana avdelningar har före 1951 alltid redovisats såsom ålderdomshem; numera medtas dessa ej i statistiken över ålderdomshemmen utan redovisas som självständiga sjukvårdsanstalter. När man jämför uppgifter som avser år 1950 och tidigare med uppgifter för innevarande redovisningsår, bör detta ihågkommas.

Som förut nämnts har ingen större förändring skett i totalantalet platser, däremot vissa förändringar i platsantalet för de olika avdelningarna. Nedanstående tablå återger förändringarna för varje avdelningstyp.

	Antal platser		Ökn.(+) resp. minskn. (-) i %
	den 31/12 1951	31/12 1952	
Egentligt ålderdomshem	31 636	31 645	+ 0,0
Sinnessjukavdelning .	917	857	- 6,5
Kronikeravdelning . .	2 242	1 989	- 11,3
Icke godk. sjukavdelning	1 665	1 992	+ 19,6
Samtliga	36 460	36 483	+ 0,1

Platsantalet på kronikeravdelningarna har fortsatt att minska. Samtidigt har emellertid det redovisade antalet platser på icke godkända sjukavdelningar ökat med icke mindre än 20 %. En del avdelningar, som förut räknats som godkända kronikeravdelningar, har fr. o. m. redovisningsåret redovisats som icke godkända sjukavdelningar. Anledningen härtill är att det statsbidrag som tidi-

gare erhållits för kronikeravdelningarna nu inte längre uttas. Nedgången i antalet platser på sinnessjukavdelningarna, sammanhänger med att antalet sådana avdelningar minskat, antingen genom att de nedlagts eller att de överförts till landstingen. År 1950 redovisades 32 ålderdomshem med sinnessjukavdelning, år 1951 31; år 1952 var antalet 26.

Antalet platser på ålderdomshemmens samtliga avdelningar återges länsvis i tab. Ö, där hemmen också fördelats på storleksgrupper. Inom de olika länen kan vissa smärre förskjutningar mellan 1951 och 1952 konstateras. Den största relativa skillnaden återfinns i Gotlands län, där platsantalet ökat med 21 %. Även mellan åren 1950 och 1951 ökade antalet platser på Gotland. Östergötlands län har ökat med 7 %. Flera län visar en minskning av platsantalet; Hallands län med ca 10 % och Gävleborgs län med ca 4 %.

Det genomsnittliga platsantalet per hem ökade under 1952 från 26,3 till 26,7.

En ökning av andelen platser i enkelrum kan märkas sedan föregående år, från 20 till 22 %. År 1950 var andelen 18 %. De relativa talen var väsentligt lägre för specialavdelningarna än för de egentliga ålderdomshemmen, något som är naturligt, då dessa förstnämnda har en viss prägel av sjukhem.

	Hela antalet platser	därav i enkelrum totalt	i %
Egentligt ålderdomshem .	31 645	7 549	24
Sinnessjukavdelning . . .	857	148	17
Kronikeravdelning . . .	1 989	231	12
Icke godk. sjukavdelning	1 992	191	10
Samtliga	36 483	8 119	22

Den relativa andelen enkelrum har ökat sedan föregående år på såväl de egentliga ålderdomshemmen som sinnessjuk- och kronikeravdelningarna, me-

Tab. Ö. Antal ålderdomshem vid slutet av år 1952 länsvis, fördelade efter antal vårdplatser

Län	Antal ålderdomshem	därav med nedanstående antal platser									Summa platser den	
		-10	11-15	16-20	21-30	31-40	41-50	51-75	76-100	101-	31/12 1952	31/12 1951
Stockholms stad . . .	7	—	—	—	1	—	1	1	—	4	2 451	2 444
Stockholms län	76	9	21	22	10	5	3	2	1	3	1 849	1 846
Uppsala »	34	3	10	12	4	2	1	1	—	1	898	912
Södermanlands »	67	9	20	16	11	4	2	—	3	2	1 734	1 679
Östergötlands »	92	10	30	23	19	4	1	2	1	2	2 430	2 277
Jönköpings »	76	33	26	10	5	1	—	—	—	1	1 096	1 129
Kronobergs »	52	8	13	15	10	4	1	—	1	—	1 005	1 002
Kalmar »	73	6	16	17	21	7	3	2	—	1	1 727	1 730
Gotlands »	7	1	1	1	2	1	—	1	—	—	179	148
Blekinge »	27	—	1	10	10	1	2	2	—	1	836	864
Kristianstads »	67	14	25	14	8	3	1	1	1	—	1 213	1 183
Malmöhus »	92	13	30	24	16	1	2	1	—	5	2 518	2 602
Hallands »	48	10	17	10	8	—	—	2	—	1	977	1 081
Göteborgs o. Bohus »	64	9	24	10	8	5	1	2	2	3	2 297	2 326
Älvsborgs »	97	21	25	19	20	7	2	1	1	1	2 064	2 044
Skaraborgs »	80	11	33	11	15	3	1	4	2	—	1 637	1 627
Värmlands »	75	4	24	15	11	10	6	2	2	1	1 990	1 981
Örebro »	55	8	11	13	10	4	3	2	2	2	1 482	1 482
Västmanlands »	48	3	16	12	7	3	3	3	—	1	1 222	1 227
Kopparbergs »	38	2	6	5	12	4	2	5	2	—	1 220	1 196
Gävleborgs »	41	2	8	4	12	6	—	6	2	1	1 408	1 471
Västernorrlands »	55	3	11	12	12	5	5	2	2	3	1 897	1 860
Jämtlands »	34	2	13	11	5	2	—	—	1	—	691	694
Västerbottens »	32	1	5	8	7	3	4	4	—	—	984	941
Norrbottnens »	27	1	1	10	5	6	2	2	—	—	728	714
Summa	1 964	183	357	304	249	91	46	48	23	33	36 483	36 460
Därav:												
landsbygd	1 196	177	373	280	222	79	34	23	9	—	23 341	24 045
städer	168	6	14	24	27	12	12	26	14	33	13 142	12 415

dan den minskat starkt på de icke godkända sjukavdelningarna. Detta sammanhänger med vad som förut sagts ifråga om redovisningen av dessa avdelningar.

Hemmens ålder. Drygt $\frac{1}{3}$ (17 %) av landets ålderdomshem har tagits i bruk före 1901. En speciellt livlig nybyggnadsperiod kännetecknade perioden 1926—1935; 481 av de ålderdomshem, som var i bruk i slutet av 1952, hade nämligen byggts under denna tioårsperiod. Anledningen till denna starka nybyggnad var en övergångsbestämmelse i fattigvårdslagen, enligt vilken alla kommuner före den 1/1 1934 måste ha löst sin ålderdomsfråga i enlighet med bestämmelserna i 31 § samma lag. Efter ål-

derdomshemsreformen 1947 har ett sjuttioal nya hem färdigställt. I genomsnitt är dessa under senare tid uppförda hem betydligt större än de som byggdes tidigare (ca 40 platser). De hem som byggdes under tioårsperioden 1926—1935 hade i genomsnitt endast ca 20 platser, såsom framgår av följande tablå.

I tab. Aa har en sammanställning gjorts av ålderdomshemmens ålder inom olika län. Det största relativa antalet hem som tagits i bruk före 1901 finns i Hallands, Örebro, Gotlands och Södermanlands län; i samtliga dessa har över 25 % denna ålder. Emellertid har byggnaderna i dessa äldsta hem genomgått omfattande ombyggnader och reparationer som gör att man inte kan ta bara

År då hemmet togs i bruk	Ålderdomshem		Platser		Medelantalet platser per hem
	antal	%	antal	%	
—1900	234	17,3	8 737	24,1	37,3
1901—1910	209	15,4	5 925	16,3	28,3
1911—1920	204	15,1	4 438	12,2	21,8
1921—1925	111	8,2	3 211	8,8	28,9
1926—1930	221	16,3	5 063	13,9	22,9
1931—1935	260	19,2	4 863	13,4	18,7
1936—1940	33	2,4	876	2,4	26,5
1941—1945	14	1,0	455	1,3	32,5
1946—1950	35	2,6	1 380	3,8	39,4
1951—	32	2,5	1 392	3,8	43,5
Antal ålderdomshem av känd ålder	1 353	100	36 340	100	26,8
Antal ålderdomshem av okänd ålder	11	—	143	—	13,0

ålderdomshemmets ålder som kriterium på modernitet och kvalitet.

Några uppgifter om ombyggnader har emellertid inte insamlats för år 1952, utan de senaste avser 1950. Dessa upp-

gifter visade emellertid att 95 % av de hem som byggts före 1901 senare byggts om, 85 % av de hem som byggts mellan 1901 och 1910 samt 75 % av dem som byggts mellan 1911 och 1920.

Tab. Aa. Antal ålderdomshem länsvis vid slutet av år 1952, fördelade efter ålder

Län	Antal ålderdomshem	därav tagna i bruk år										
		—1900	1901-1910	1911-1920	1921-1925	1926-1930	1931-1935	1936-1940	1941-1945	1946-1950	1951 o. sen.	okänd ålder
Stockholm stad . . .	7	3	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—
Stockholms län	76	5	4	15	16	19	11	1	1	2	2	—
Uppsala »	34	7	5	6	3	8	4	—	1	—	—	—
Södermanlands »	67	17	15	6	5	14	5	—	—	2	1	2
Östergötlands »	92	18	12	10	10	17	20	2	—	1	1	1
Jönköpings »	76	16	7	15	6	9	16	3	—	1	1	2
Kronobergs »	52	3	8	10	5	5	12	4	1	1	2	1
Kalmar »	73	6	12	15	6	5	23	—	—	3	2	1
Gotlands »	7	2	1	—	1	—	1	—	—	1	1	—
Blekinge »	27	5	4	6	3	4	1	3	—	—	1	—
Kristianstads »	67	19	12	13	—	9	11	—	—	3	—	—
Malmöhus »	92	20	7	13	2	21	26	2	—	1	—	—
Hallands »	48	18	18	3	1	4	3	1	—	—	—	—
Göteborgs o. Bohus »	64	8	8	10	9	13	9	1	1	3	1	1
Älvsborgs »	97	10	13	17	4	16	24	4	3	2	4	—
Skaraborgs »	80	10	11	8	7	16	20	2	—	1	3	2
Värmlands »	75	13	18	9	4	6	20	1	1	2	1	—
Örebro »	55	18	11	4	4	7	7	—	—	3	1	—
Västmanlands »	48	8	14	10	7	5	2	1	—	—	1	—
Kopparbergs »	38	7	8	6	1	5	6	—	2	3	—	—
Gävleborgs »	41	10	9	5	3	6	3	2	—	1	2	—
Västernorrlands »	55	4	6	12	3	9	15	2	—	1	3	—
Jämtlands »	34	4	3	10	4	4	7	—	—	1	1	—
Västerbottens »	32	—	1	1	3	12	6	3	2	1	3	—
Norrbottnens »	27	3	1	—	3	6	8	1	1	2	1	1
Summa	1 364	234	209	204	111	221	260	33	14	35	32	11
Därav : landsbygd	1 196	186	183	190	98	200	238	30	10	26	25	10
städer	168	48	26	14	13	21	22	3	4	9	7	1

Tab. Ab. Antal ålderdomshem länsvis av olika typ vid slutet av år 1952

Län	Antal ålder- domshem	Utan godk. special- avdelning	Med sin- nessjuk- avdelning	Med kro- nikerav- delning
Stockholms stad . .	7	6	—	1
Stockholms län	76	71	—	5
Uppsala »	34	32	1	2
Södermanlands »	67	62	2	4
Östergötlands »	92	87	2	4
Jönköpings »	76	73	—	3
Kronobergs »	52	47	1	5
Kalmar »	73	66	—	7
Gotlands »	7	6	—	1
Blekinge »	27	23	—	4
Kristianstads »	67	66	—	1
Malmöhus »	92	88	3	3
Hallands »	48	44	—	4
Göteborgs o. Bohus »	64	53	1	11
Älvsborgs »	97	91	2	5
Skaraborgs »	80	73	3	7
Värmlands »	75	65	6	8
Örebro »	55	48	2	7
Västmanlands »	48	47	—	1
Kopparbergs »	38	33	—	5
Gävleborgs »	41	32	—	9
Västernorrlands »	55	50	2	5
Jämtlands »	34	33	1	1
Västerbottens »	32	30	—	2
Norrbottnens »	27	26	—	1
Summa	1 364	1 252	26	106
Därav:				
landsbygd	1 196	1 134	7	61
städer	168	118	19	45

Förekomsten av specialavdelningar. I anslutning till de egentliga ålderdomshemmen drevs i vissa fall avdelningar för sinnessjuka och kroniskt sjuka. Till sinnessjukavdelningarna utgick statsbidrag och till kronikeravdelningarna antingen gottgörelse av landstingen eller statsbidrag. Dessutom fanns vid vissa hem särskilda sjukavdelningar, som inte var godkända för vare sig landstingsgottgörelse eller statsbidrag. Dessa avdelningar utgjorde en synnerligen heterogen grupp; dels ingick i den en del små avdelningar som inrättats vid mindre ålderdomshem, huvudsakligen för att ge en möjlighet till isolering vid hastigt påkommande sjukdomsfall, dels ingick stora avdelningar, som klart avgränsats från det övriga ålderdomshemmet.

Antalet hem med specialavdelningar har minskat, vilket även framgick av uppgifterna om platsantalet på dessa avdelningar. Sinnessjukavdelning hade år 1952 endast 26 hem och kronikeravdelning 106 hem. Vissa skillnader i förekomsten av specialavdelningar kan märkas mellan olika län vilket framgår av tab. Ab. Detta beror till stor del på i vilken utsträckning landstingen själva övertagit ansvaret för vården av de kroniskt sjuka. Kronikeravdelningarna är vanligast i Gävleborgs, Göteborgs och Bohus samt i Blekinge län. Det största antalet sinnessjukavdelningar finns i Värmlands län, medan tolv län samt Stockholms stad helt saknade denna typ av avdelningar.

Tab. Ac. Antal ålderdomshem, fördelade efter ålder och platsantal

Antal platser per hem	Antal-ålderdomshem	därav tagna i bruk år										
		-1900	1901-1910	1911-1920	1921-1925	1926-1930	1931-1935	1936-1940	1941-1945	1946-1950	1951 o. sen.	okänd ålder
— 10	183	46	28	29	10	26	30	7	3	—	—	4
11— 15	387	58	48	69	37	61	96	6	3	4	2	3
16— 20	304	35	59	40	28	62	67	5	1	2	2	3
21— 30	249	37	35	41	16	46	43	10	—	10	11	—
31— 40	91	14	16	7	8	14	14	1	2	7	7	1
41— 50	46	9	6	5	4	5	4	1	3	7	2	—
51— 75	48	14	6	9	5	3	6	1	1	1	2	—
76—100	23	8	4	2	1	1	—	1	1	2	3	—
101—	33	13	7	2	2	3	—	1	—	2	3	—
Summa	1364	234	209	204	111	221	260	33	14	35	32	11

Hemmens storlek. De flesta hemmen var tämligen små, 64 % hade högst 20 platser, men endast 33 % av samtliga platser var inrymda i dessa hem. I hela riket fanns 33 hem med över 100 platser, alla belägna i städer; de inrymda 22 % av totala platsantalet. I nedanstående sammanställning återges ålderdomshemmens fördelning i storleksgrupper samt antalet platser i var och en av dessa grupper.

Storlek	Ålderdomshem		Platser	
	antal	%	antal	%
— 10 platser	183	13,4	1 548	4,2
11— 15 „	387	28,4	5 136	14,1
16— 20 „	304	22,3	5 444	14,9
21— 30 „	249	18,2	6 199	17,0
31— 40 „	91	6,7	3 205	8,8
41— 50 „	46	3,4	2 076	5,7
51— 75 „	48	3,5	2 923	8,0
76—100 „	23	1,7	1 997	5,5
101— „	33	2,4	7 955	21,8
Samtliga	1364	100	36 483	100

Ålderdomshemmens storlek sammanhänger, som förut nämnts, i viss mån med deras ålder. Under hela tiden från sekelskiftet fram till 1935 sjönk det genomsnittliga platsantalet i de nybyggda hemmen successivt. Därefter har platsantalet i de nybyggda hemmen åter blivit större. Detta har delvis redan fram-

gått av tablan på sid. 45 och belyses ytterligare i tab. Ac. Av denna tabell framgår att såväl de största som de minsta hemmen i genomsnitt är äldre än de medelstora. Sälunda har 18 av de 34 hem som tagits i bruk efter år 1950 mellan 21 och 40 platser. Den relativa andelen hem av olika storlek som tagits i bruk under olika tidsperioder, framgår av sammanställningen på nästa sida.

Efter 1940 har alltså ytterst få hem med mindre än 20 platser tagits i bruk. Under den stora nybyggnadsperioden efter 1925 fram till mitten av 1930-talet (då över $\frac{1}{3}$ av de hem, som nu är i bruk, tillkom) byggdes mest mindre hem; 42 % av hemmen med mellan 10 och 20 platser tillkom således under denna tid, men endast 7 % av hemmen med mer än 75 platser.

I tab. Ad redovisas platsantalet inom olika stora hem fördelat på olika specialavdelningar. Dyliska avdelningar förekom betydligt oftare på de stora hemmen än på de små. I den lägsta storleksgruppen (högst 10 platser) förekom inga specialavdelningar, medan i den högsta (över 100 platser) dyliska avdelningar upptog över $\frac{1}{3}$ av totala platsantalet. Kronikeravdelningar med statsbidrag förekom i varje storleksgrupp ut-

Antal platser per hem	Antal hem m. känd ålder	därav, i %, som tagits i bruk år					mellan 1926 o. 1935
		1900 o. tidigare	1910 o. tidigare	1920 o. tidigare	1930 o. tidigare	1940 o. tidigare	
— 10	181	25,4	40,9	56,9	76,8	97,2	30,9
11— 15	384	15,1	27,6	45,6	71,1	97,7	40,9
16— 20	301	11,6	31,2	44,5	74,4	98,3	42,9
21— 30	249	14,9	28,9	45,4	70,3	91,6	35,7
31— 40	90	15,6	33,3	41,1	65,6	82,2	31,1
41— 50	46	19,6	32,6	43,5	63,0	73,9	19,6
51— 75	48	29,2	41,7	60,4	77,1	91,7	18,8
76—100	23	34,8	52,2	60,9	69,6	73,9	7,1
101—	33	39,4	60,6	66,7	81,8	84,8	
Samtliga	1 355	17,3	32,7	47,7	72,3	93,9	35,5

om i den lägsta. Sinnessjukavdelningar, drivna i anslutning till ett egentligt ålderdomshem, förekom inte på hem med mindre än 40 platser.

Antalet vårdtagare och beläggningen på ålderdomshemmen. Antalet vårdtagare på ålderdomshemmen vid slutet av

åren 1951 och 1952 framgår av nedanstående tablå, som visar dels den faktiska beläggningen vid dessa tidpunkter, dels medelbeläggningen per dag under 1952, beräknad genom division av antalet redovisade vård dagar med 365, ävensom totala antalet vård dagar.

	Antal vårdtagare		I medeltal per dag under 1952	Ökn. (+) resp. minskn.(-) i % under 1952	Antal vård dagar under 1952 (i tusental)
	31/12 1951	31/12 1952			
Egentligt ålderdomshem	27 462	28 106	26 995	+ 2,3	9 839
Sinnessjukavdelning	854	821	835	- 3,9	305
Kronikeravdelning	2 145	1 884	1 883	- 12,2	687
Icke godk. sjukavdelning	1 543	1 849	1 802	+ 19,8	658
Samtliga	32 004	32 660	31 515	+ 2,0	11 489

Tab. Ad. Antal platser på olika avdelningar vid ålderdomshem av olika storlek

Antal platser per hem	Antal platser	därav på			
		egentligt ålderdomshem	sinnessjukavdelning	kronikeravdelning	icke godkänd sjukavdelning
— 10	1 548	1 548	—	—	—
11— 15	5 136	5 124	—	12	—
16— 20	5 444	5 386	—	58	—
21— 30	6 199	6 057	—	130	12
31— 40	3 205	3 070	—	100	35
41— 50	2 076	1 784	70	181	41
51— 75	2 923	2 140	77	410	296
76—100	1 997	1 372	217	116	292
101—	7 955	5 164	493	982	1 316
Summa	36 483	31 645	857	1 989	1 992
Därav:					
landsbygd	23 341	22 281	135	589	336
städer	13 142	9 364	722	1 400	1 656

av avdelningar under 1952 uppgick sammanlagt till ca 11,5 milj., vilket innebär att antalet vårdtagare på landets ålderdomshem utgjorde omkring 31 500 per dag.

För att utröna i vilken utsträckning ålderdomshemmen varit utnyttjade, har med ledning av uppgifterna om platsantal och vård dagar under 1952, den genomsnittliga beläggningen för året uträknats på så sätt att antalet vård dagar satts i relation till antalet platser multiplicerat med 365. Talen redovisas i sammandrag i nedanstående tablå.

Antal platser per hem	Genomsnittlig beläggning på		
	egentliga hemmet	avdelningar för sinnessjuka	avdelningar för kroniskt sjuka
— 10 . . .	81,7	(91,8)	93,0
11— 15 . . .	82,3	93,4	90,8
16— 20 . . .	84,4	97,5	98,2
21— 30 . . .	85,7	97,5	97,0
31— 40 . . .	85,1	93,2	96,4
41— 50 . . .	89,9	106,6	95,5
51— 75 . . .	86,1	78,3	(98,2)
76—100 . . .	81,4	(110,5)	(93,3)
101— . . .	89,0	(108,6)	95,3
Samtliga	85,2	97,5	94,7

En viss olikhet med avseende på beläggningen förelåg mellan ålderdomshem av olika storlek. I regel rädde vid de mindre hemmen en något lägre beläggning än vid de större. Sedan 1949 har den genomsnittliga beläggningen ökat på det egentliga ålderdomshemmet och avdelningarna för sinnessjuka, men minskat på kronikeravdelningarna.

Möjligheter till radiolyssning. På frågeblanketterna till de statistiska uppgif-

Antal hem med	Totalt landsbygd	i %				
		städer	hela riket	landsbygd	städer	hela riket
centralradio	191	91	282	16,0	53,8	20,7
radio endast i samlingsrum o. dyl.	419	25	444	35,1	14,8	32,5
radio endast i vårdtagarnas rum	18	2	20	1,5	1,2	1,5
radio både i samlingsrum och vårdtagarnas rum	567	51	618	47,4	30,2	45,3
	Summa 1 195	169	1 364	100	100	100

terna om ålderdomshemmen medtogs denna gång också en fråga om vårdtagarnas möjligheter till radiolyssning. Hemmen har indelats i fyra grupper, dels de som har centralradio, dels de i vilka radio förekommer i dagrum, samlingsrum o. dyl., dels de där radio endast förekommer i vissa av vårdtagarnas rum samt slutligen de hem där radio förekommer både i samlingsrum och i vårdtagarnas rum. Centralradio förekom i ca 20 % av ålderdomshemmen. Fortfarande finns det 20 hem (1,5 %) som saknar centralradio eller gemensam radioapparat i samlingsrum.

Man kan beräkna att praktiskt taget alla uppegående vårdtagare har möjlighet till att lyssna på radio på ålderdomshemmen. På den tredjedel av hemmen där radio endast förekommer i samlingsrum är givetvis de sängliggande vårdtagarna utestängda från möjligheter till radiolyssning. På nära hälften av alla hem förekom emellertid radioapparater i en del av vårdtagarnas egna rum, varför även en del av de sängliggande vårdtagarna har möjligheter till radiolyssning.

En betydande skillnad har konstaterats mellan landsbygd och städer, framförallt ifråga om frekvensen av centralradioanläggningar, som framgår av nedanstående tablå. Anledningen till att denna typ är så mycket vanligare i städerna, är att hemmen där i genomsnitt är betydligt större, och det är till övervägande delen i de största hemmen som centralradio förekommer.

TABELLER

Tab. 1. Antal understödsfall med fördelning efter familjetyp samt antal understödstagare

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Län	Hela antalet understödsfall	Därav tillhörande familjetypen							Antal vuxna		Antal barn	
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		en-samma barn	män	kvinnor	hem-ma- varan- de ¹	ombän- dertagna av barna- vårds- nämnden
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn					
<i>Landsbygd</i>												
Stockholms län	4 153	993	22	1 192	332	723	885	6	2 623	3 132	2 639	91
Uppsala »	1 637	405	3	644	77	311	197	—	916	1 229	600	18
Södermanlands »	2 140	565	5	747	143	374	304	2	1 248	1 568	1 094	19
Östergötlands »	3 437	816	15	1 266	187	696	449	8	1 976	2 598	1 449	42
Jönköpings »	1 474	409	9	594	74	199	188	1	805	1 055	607	8
Kronobergs »	1 682	416	20	562	95	255	332	2	1 023	1 244	911	15
Kalmar »	3 274	882	19	1 077	194	546	549	7	1 996	2 366	1 719	65
Gotlands »	664	175	5	182	61	108	131	2	419	482	498	11
Blekinge »	2 777	605	15	966	175	476	538	2	1 634	2 155	1 782	50
Kristianstads »	2 413	681	8	807	183	293	437	4	1 419	1 720	1 526	33
Malmöhus »	2 534	685	16	931	147	362	385	8	1 448	1 825	1 374	47
Hallands »	713	181	3	277	33	106	113	—	403	529	340	5
Göteborgs o. Bohus »	1 803	500	10	685	130	254	222	2	986	1 291	786	13
Älvsborgs »	2 658	763	29	921	182	332	426	5	1 550	1 861	1 393	41
Skaraborgs »	2 101	592	13	780	104	328	280	4	1 213	1 492	860	11
Värmlands »	3 893	934	24	1 309	334	601	686	5	2 245	2 930	2 293	64
Örebro »	3 602	912	13	1 461	140	688	406	2	1 999	2 675	1 132	53
Västmanlands »	2 105	475	6	791	163	320	343	7	1 144	1 617	1 137	55
Kopparbergs »	4 163	1 059	15	1 412	323	605	749	—	2 428	3 089	2 417	70
Gävleborgs »	5 488	1 346	27	1 692	437	1 020	961	5	3 354	4 110	3 196	66
Västernorrlands »	6 637	1 649	29	2 112	491	1 131	1 215	10	4 024	4 949	3 888	78
Jämtlands »	2 319	670	19	569	233	294	532	2	1 515	1 628	1 905	66
Västerbottens »	3 288	801	32	781	289	397	985	3	2 215	2 452	3 291	81
Norrbottnens »	5 625	1 248	52	1 224	472	750	1 872	7	3 922	4 318	7 022	54
S:a på landsbygden	70 580	17 762	409	22 982	4 999	11 149	13 185	94	42 505	52 315	43 859	1 056
<i>Städer</i>												
Stockholms stad	24 848	7 464	132	7 144	3 332	2 516	4 224	36	14 336	17 216	13 648	952
Stockholms län	3 184	676	13	932	382	437	739	5	1 865	2 490	2 185	126
Uppsala »	1 563	380	9	440	221	168	345	—	902	1 174	1 146	57
Södermanlands »	2 509	609	3	849	231	269	546	2	1 427	1 895	1 655	77
Östergötlands »	4 285	1 008	16	1 279	501	596	884	1	2 504	3 260	2 797	223
Jönköpings »	1 911	486	6	661	157	202	397	2	1 091	1 417	1 241	46
Kronobergs »	453	147	1	135	23	48	99	—	295	305	306	11
Kalmar »	1 201	290	2	400	124	150	234	1	676	908	762	28
Gotlands »	457	124	—	107	57	69	100	—	293	333	295	18
Blekinge »	1 347	311	5	486	132	150	262	1	728	1 030	857	67
Kristianstads »	767	225	5	199	71	94	172	1	496	536	488	40
Malmöhus »	8 545	2 021	87	2 459	775	998	2 199	6	5 305	6 431	6 549	309
Hallands »	977	249	7	316	74	108	222	1	586	720	713	15
Göteborgs o. Bohus »	10 908	2 843	27	3 005	1 437	1 432	2 158	6	6 460	8 032	6 807	477
Älvsborgs »	2 718	650	21	816	245	350	631	5	1 652	2 042	1 821	93
Skaraborgs »	1 837	423	7	759	115	244	284	5	958	1 402	891	21
Värmlands »	2 564	584	9	952	245	337	435	2	1 365	1 969	1 368	51
Örebro »	2 228	532	7	767	203	268	448	3	1 255	1 686	1 340	91
Västmanlands »	1 925	389	14	635	244	225	418	—	1 046	1 522	1 412	96
Kopparbergs »	1 220	298	13	421	107	140	240	1	691	908	728	65
Gävleborgs »	1 823	419	6	646	165	259	327	1	1 011	1 397	1 075	49
Västernorrlands »	1 915	458	8	599	172	291	384	3	1 141	1 446	1 220	49
Jämtlands »	421	140	1	105	39	42	94	—	277	280	307	12

¹ eller vårdade utom hemmet på fattigvårdens bekostnad

med fördelning på vuxna män, kvinnor samt barn, länsvis

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Län	Hela antalet understödsfall	Därav tillhörande familjetypen							Antal vuxna		Antal barn	
		ensamma män		ensamma kvinnor		gifta par el. samboende		ensamma barn	män	kvinnor	hem- ma- varan- de ¹	ombän- dertagna av barna- vårds- nämnden
		utan barn	med barn	utan barn	med barn	utan barn	med barn					
<i>Städer (forts.)</i>												
Västerbottens län	804	194	6	243	86	72	200	3	472	601	646	10
Norrbottnens	1 448	365	15	367	201	144	356	—	880	1 068	1 382	46
S:a i städerna därav	81 858	21 285	420	24 722	9 339	9 609	16 398	85	47 712	60 068	51 639	3 029
Göteborg	9 509	2 510	21	2 606	1 276	1 233	1 859	4	5 623	6 974	5 933	430
Malmö	4 733	1 087	75	1 178	476	586	1 329	2	3 077	3 569	3 937	166
Norrköping	2 667	632	7	770	309	373	575	1	1 587	2 027	1 781	161
Hälsingborg	1 568	352	5	472	136	162	439	2	958	1 209	1 269	59
Örebro	1 268	320	2	432	119	135	259	1	716	945	758	43
Uppsala	1 289	324	4	341	198	126	296	—	750	961	989	53
Västerås	641	162	2	155	123	60	139	—	363	477	541	44
Borås	1 058	253	10	285	121	99	290	—	652	795	853	76
Linköping	704	178	1	213	92	88	132	—	399	525	403	36
Eskilstuna	1 302	265	2	399	148	129	359	—	755	1 035	1 139	61
Gävle	957	225	1	377	103	97	154	—	477	731	558	35
Jönköping	732	241	3	204	64	72	148	—	464	488	511	25
Solna	912	166	—	297	122	138	189	—	493	746	595	28
Karlstad	1 044	231	2	443	99	129	140	—	502	811	471	20
Halmstad	560	138	3	176	45	59	139	—	339	419	464	9
Lund	840	196	3	367	40	85	149	—	433	641	476	26
Karlskrona	731	196	4	238	64	79	150	—	429	531	450	31
Karlskoga	586	143	4	187	51	76	123	2	346	437	376	43
Kalmar	417	110	—	129	45	47	86	—	243	307	286	7
Sundsvall	461	127	2	152	41	64	74	1	267	331	261	14
Södertälje	622	165	3	178	66	80	130	—	378	454	394	24
Uddevalla	590	148	5	183	60	87	106	1	346	436	315	26
Landskrona	668	157	3	213	63	90	142	—	392	508	429	39
Sundbyberg	690	112	3	189	107	82	194	3	391	572	529	35
Motala	538	114	6	157	62	80	119	—	319	418	404	22
<i>Hela riket</i>												
Stockholms stad	24 848	7 464	132	7 144	3 332	2 516	4 224	36	14 336	17 216	13 648	952
Stockholms län	7 337	1 669	35	2 124	714	1 160	1 624	11	4 488	5 622	4 824	217
Uppsala	3 200	785	12	1 084	298	479	542	—	1 818	2 403	1 746	75
Södermanlands	4 649	1 174	8	1 596	374	643	850	4	2 675	3 463	2 749	96
Östergötlands	7 722	1 824	31	2 545	688	1 292	1 333	9	4 480	5 858	4 246	265
Jönköpings	3 385	895	15	1 255	231	401	585	3	1 896	2 472	1 848	54
Kronobergs	2 135	563	21	697	118	303	431	2	1 318	1 549	1 217	26
Kalmar	4 475	1 172	21	1 477	318	696	783	8	2 672	3 274	2 481	93
Gotlands	1 121	299	5	289	118	177	231	2	712	815	793	29
Blekinge	4 124	916	20	1 452	307	626	800	3	2 362	3 185	2 639	117
Kristianstads	3 180	906	13	1 006	254	387	609	5	1 915	2 256	2 014	73
Malmöhus	11 079	2 706	103	3 390	922	1 360	2 584	14	6 753	8 256	7 923	356
Hallands	1 690	430	10	593	107	214	335	1	989	1 249	1 053	20
Göteborgs o. Bohus	12 711	3 343	37	3 690	1 567	1 686	2 380	8	7 446	9 323	7 593	490
Älvsborgs	5 376	1 413	50	1 737	427	682	1 057	10	3 202	3 903	3 214	134
Skaraborgs	3 938	1 015	20	1 539	219	572	564	9	2 171	2 894	1 751	32
Värmlands	6 457	1 518	33	2 261	579	938	1 121	7	3 610	4 899	3 661	115
Örebro	5 830	1 444	20	2 228	343	936	854	5	3 254	4 361	2 472	144
Västmanlands	4 030	864	20	1 426	407	545	761	7	2 190	3 139	2 549	151
Kopparbergs	5 383	1 357	28	1 833	430	745	989	1	3 119	3 997	3 145	135
Gävleborgs	7 311	1 765	33	2 338	602	1 279	1 288	6	4 365	5 507	4 271	115
Västernorrlands	8 552	2 107	37	2 711	663	1 422	1 599	13	5 165	6 395	5 108	127
Jämtlands	2 740	810	20	674	272	336	626	2	1 792	1 908	2 212	78
Västerbottens	4 092	995	38	1 024	375	469	1 185	6	2 687	3 053	3 937	91
Norrbottnens	7 073	1 613	67	1 591	673	894	2 228	7	4 802	5 386	8 404	100
S:a för hela riket	152 438	39 047	829	47 704	14 338	20 758	29 583	179	90 217	112 383	95 498	4 085

Tab. 2. Antal understödstagare med tilläggs pension, antal barn i understödda familjer med understödets rättsliga form, länsvis

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Län	Antal understödstagare med tilläggs-pension	Antal barn i understödda familjer med		Antal understödsfall, i vilka utgått					
		särskilt barn-bidrag	bidrags-förskott	enbart fattigv.-under-stöd	enbart kom-munalt pensions-tillskott	enbart under-stöd ur fond el. donation	fattigvård och kom-munalt pensions-tillskott	fattig-vård och under-stöd ur fond etc.	till-hopa
<i>Landsbygd</i>									
Stockholms län	1 417	191	141	3 935	160	12	45	1	4 153
Uppsala	817	71	15	1 212	408	—	17	—	1 637
Södermanlands	649	93	72	1 997	127	—	16	—	2 140
Östergötlands	1 544	194	48	2 927	367	67	58	18	3 437
Jönköpings	399	46	19	1 286	88	90	5	5	1 474
Kronobergs	601	107	42	1 549	57	44	15	17	1 682
Kalmar	1 092	227	55	3 159	63	22	9	21	3 274
Gotlands	112	42	20	602	56	1	4	1	664
Blekinge	903	210	62	2 772	5	—	—	—	2 777
Kristianstads	920	166	68	2 371	4	8	22	8	2 413
Malmöhus	603	115	50	2 056	346	95	27	10	2 534
Hallands	165	45	4	701	12	—	—	—	713
Göteborgs o. Bohus	718	113	37	1 690	55	37	8	13	1 803
Älvsborgs	679	111	66	2 434	82	119	7	16	2 658
Skaraborgs	462	79	15	1 747	213	91	11	39	2 101
Värmlands	1 439	210	107	3 670	162	4	57	—	3 893
Örebro	1 329	104	33	2 542	636	99	244	81	3 602
Västmanlands	624	96	90	1 925	148	9	15	8	2 105
Kopparbergs	1 470	251	107	3 700	327	80	35	21	4 163
Gävleborgs	2 281	425	150	4 908	414	4	162	—	5 488
Västernorrlands	3 588	416	238	5 848	538	91	146	14	6 637
Jämtlands	862	204	137	2 226	41	14	13	25	2 319
Västerbottens	1 257	579	139	3 058	138	59	26	7	3 288
Norrbotens	1 925	838	154	5 515	87	—	23	—	5 625
Sä på landsbygden	25 856	4 933	1 869	63 830	4 534	946	365	305	70 580
<i>Städer</i>									
Stockholms stad	5 824	840	2 432	22 592	2 256	—	—	—	24 848
Stockholms län	1 125	135	290	3 158	14	3	9	—	3 184
Uppsala	467	110	154	1 493	15	39	—	16	1 563
Södermanlands	900	106	113	2 308	21	145	1	34	2 509
Östergötlands	2 284	350	373	3 729	224	239	52	41	4 285
Jönköpings	906	183	105	1 699	7	140	2	63	1 911
Kronobergs	201	51	10	453	—	—	—	—	453
Kalmar	383	69	76	1 197	2	1	—	1	1 201
Gotlands	115	11	8	376	—	—	—	81	457
Blekinge	718	117	100	1 311	2	9	5	20	1 347
Kristianstads	252	54	25	756	4	—	7	—	767
Malmöhus	3 165	296	809	6 992	929	503	50	71	8 545
Hallands	392	52	43	841	—	94	—	42	977
Göteborgs o. Bohus	4 172	733	1 408	9 777	938	8	180	5	10 908
Älvsborgs	977	154	169	2 578	14	71	6	49	2 718
Skaraborgs	730	107	88	1 469	227	38	73	30	1 837
Värmlands	1 142	153	113	2 158	202	134	31	39	2 564
Örebro	939	162	145	1 828	91	238	14	57	2 228
Västmanlands	858	137	155	1 683	90	113	—	39	1 925
Kopparbergs	410	44	58	1 014	26	146	6	28	1 220
Gävleborgs	964	101	125	1 576	43	161	17	26	1 823
Västernorrlands	904	148	97	1 797	45	48	1	24	1 915
Jämtlands	131	15	30	421	—	—	—	—	421

särskilt barnbidrag eller bidragsförskott samt understödsfallens fördelning med avseende på

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Län	Antal understöds-tagare med tilläggs-pension	Antal barn i under-stödda familjer med		Antal understödsfall, i vilka utgått					
		särskilt barn-bidrag	bidrags-förskott	enbart fattigv.-under-stöd	enbart kom-munalt pensions-tillskott	enbart under-stöd ur fond el. donation	fattigvård och kom-munalt pensions-tillskott	fattig-vård och under-stöd ur fond etc.	till-hopa
<i>Städer (forts.).</i>									
Västerbottens län	255	128	38	804	—	—	—	—	804
Norrbottnens län	396	153	100	1 448	—	—	—	—	1 448
Så i städerna däruv	28 610	4 409	7 064	73 458	5 150	2 130	454	666	81 858
Göteborg	3 509	615	1 287	8 569	800	—	140	—	9 509
Malmö	1 482	115	553	4 163	570	—	—	—	4 733
Norrköping	1 572	226	287	2 134	223	223	52	35	2 667
Hälsingborg	576	95	168	1 187	159	189	33	—	1 568
Örebro	488	93	114	1 007	55	177	2	27	1 268
Uppsala	354	105	145	1 277	12	—	—	—	1 289
Västerås	212	45	95	639	2	—	—	—	641
Borås	305	49	82	993	—	49	—	16	1 058
Linköping	286	46	63	682	—	16	—	6	704
Eskilstuna	382	66	79	1 239	8	50	—	5	1 302
Gävle	506	58	89	787	13	139	2	16	957
Jönköping	329	60	61	681	3	40	1	7	732
Solna	348	42	114	906	2	1	3	—	912
Karlstad	514	55	47	712	189	110	—	33	1 044
Halmstad	233	28	36	509	—	37	—	14	560
Lund	489	27	34	507	1	264	—	68	840
Karlskrona	363	39	58	710	—	9	—	12	731
Karlskoga	330	51	25	495	31	31	12	17	586
Kalmar	169	22	55	415	—	1	—	1	417
Sandsvall	239	39	27	458	2	—	1	—	461
Södertälje	241	19	45	622	—	—	—	—	622
Uddevalla	320	48	42	412	138	—	40	—	590
Landskrona	251	9	19	466	171	19	10	2	668
Sundbyberg	177	35	75	690	—	—	—	—	690
Motala	271	53	11	538	—	—	—	—	538
<i>Hela riket</i>									
Stockholms stad	5 824	840	2 432	22 592	2 256	—	—	—	24 848
Stockholms län	2 542	326	431	7 093	174	15	54	1	7 337
Uppsala län	1 284	181	169	2 705	423	39	17	16	3 200
Södermanlands län	1 549	199	185	4 305	148	145	17	34	4 649
Östergötlands län	3 828	544	421	6 656	591	306	110	59	7 722
Jönköpings län	1 305	229	124	2 985	95	230	7	68	3 385
Kronobergs län	802	158	52	2 002	57	44	15	17	2 135
Kalmar län	1 475	296	131	4 356	65	23	9	22	4 475
Gotlands län	227	53	28	978	56	1	4	82	1 121
Blekinge län	1 621	327	162	4 083	7	9	5	20	4 124
Kristianstads län	1 172	220	93	3 127	8	8	29	8	3 180
Malmöhus län	3 768	411	859	9 048	1 275	598	77	81	11 079
Hallands län	557	97	47	1 542	12	94	—	42	1 690
Göteborgs o. Bohus län	4 890	846	1 445	11 467	993	45	188	18	12 711
Älvsborgs län	1 656	265	235	5 012	96	190	13	65	5 376
Skaraborgs län	1 192	186	103	3 216	440	129	84	69	3 938
Värmlands län	2 581	363	220	5 828	364	138	88	39	6 457
Örebro län	2 268	266	178	4 370	727	337	258	138	5 830
Västmanlands län	1 482	233	245	3 608	238	122	15	47	4 080
Kopparbergs län	1 880	295	165	4 714	353	226	41	49	5 383
Gävleborgs län	3 245	526	275	6 484	457	165	179	26	7 311
Västernorrlands län	4 492	564	335	7 645	583	139	147	38	8 552
Jämtlands län	993	219	167	2 647	41	14	13	25	2 740
Västerbottens län	1 512	707	177	3 862	138	59	26	7	4 092
Norrbottnens län	2 321	991	254	6 963	87	—	23	—	7 073
Så för hela riket	54 466	9 342	8 933	137 288	9 684	3 076	1 419	971	152 438

Utkom från trycket den 9 juli 1954.